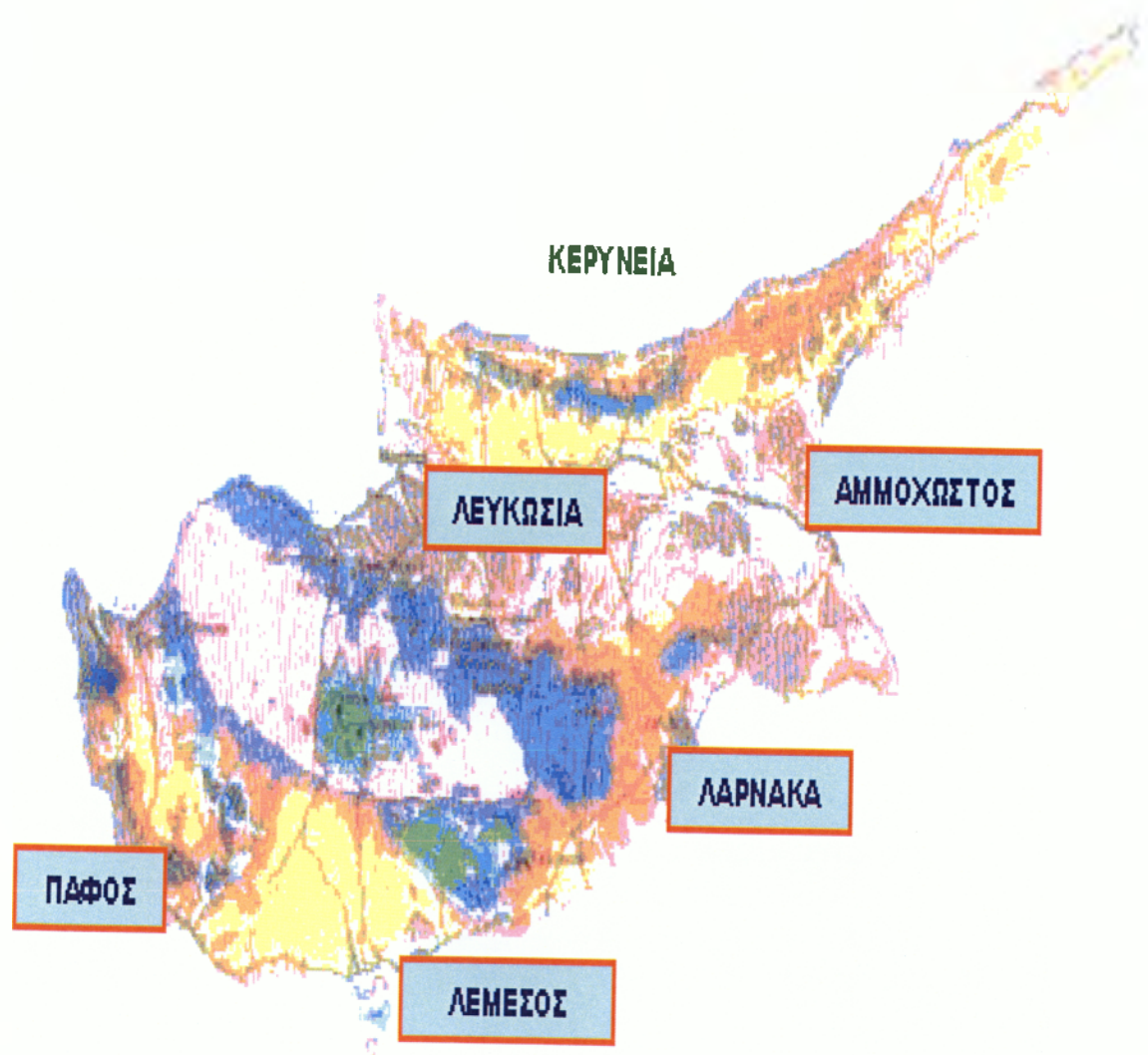

ΧΑΤΖΗΦΛΟΥΡΕΝΤΖΟΥ ΜΕΡΟΠΗ
ΧΡΗΜ.ΕΛ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΣΤΗΜΑ.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ,ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ-ΜΑΙΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
2.ΚΥΡΙΟΣ ΜΕΡΟΣ:	
2.1. Η άνθηση του Συνεργατισμού	5
2.2.Είδος και ιδιαιτερότητα των ΣΠΙ	7
2.3.Κύριος σκοπός	8
2.4.Συνεργατικές Αξίες	9
2.5. Συνεργατικές Αρχές	10
2.6.Η τριπλή ιδιότητα του Μέλους	19
2.7.Βασικά χαρακτηριστικά της Συμπεριφοράς των Μελών	20
2.8.Νομικό Καθεστώς	21
2.9.Επίπεδα Οργάνωσης	22
2.10.Άλλοι τομείς δραστηριότητας	24
2.11.Ο θεσμός των Συνεργατικών Τραπεζών στην Ελλάδα	27
2.12.Συνεργατισμός και Ευρώπη	33
2.13.Εναρμόνιση των ΣΠΙ με το Κοινοτικό Κεκτημένο	35
3.ΕΠΙΛΟΓΟΣ	
4.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	

1.ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Στη διεθνή βιβλιογραφία δεν αναφέρεται ένας συγκεκριμένος ορισμός της έννοιας συνεργατική εταιρεία που να είναι κοινά αποδεκτός. Οι θεωρητικοί που ασχολήθηκαν με τη συνεργατική οργάνωση της κοινωνίας διατύπωσαν κατά καιρούς διάφορους ορισμούς οι οποίοι όμως δεν συμπίπτουν απόλυτα μεταξύ τους. Γι' αυτό το λόγο ο εγκυρότερος ορισμός της έννοιας συνεργατική εταιρεία θα μπορούσε να θεωρηθεί ο ορισμός που αναφέρεται στους Κανονισμούς λειτουργίας της Διεθνούς Συνεργατικής Ένωσης στην οποία συμμετέχουν τα συνεργατικά κινήματα όλων σχεδόν των χωρών του κόσμου. Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 5 των κανονισμών της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης "Συνεργατική εταιρεία" είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων τα οποία συνδέονται εθελοντικά με σκοπό να εξυπηρετήσουν τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες και επιδιώξεις τους μέσω μιας συμμετοχικής και δημοκρατικά ελεγχόμενης επιχείρησης.

Το Συνεργατικό κίνημα ιδρύθηκε με στόχο να βοηθήσει και να προστατεύσει τον άνθρωπο. Ιδρύθηκε για να απαλλάξει το άτομο από την εκμετάλλευση, να του διασφαλίσει τις δυνατότητες και να του παράσχει τα απαιτούμενα μέσα για να αναβαθμίσει την οικονομική και κοινωνική του θέση. Παράλληλα με τη στήριξη που πρόσφερε στο άτομο με άμεσο τρόπο, ο συνεργατισμός ανέλαβε πλήρως τις ευρύτερες κοινωνικές του ευθύνες και πρόσφερε σημαντικά σε πολλούς τομείς της κυπριακής κοινωνίας. Η τελική κατάληξη και σε αυτή την περίπτωση ήταν η οικονομική και κοινωνική αναβάθμιση του ατόμου και η βελτίωση της ποιότητας της ζωής του. Ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας και οι κοινωφελείς προσανατολισμοί του συνεργατικού κινήματος είναι στοιχεία βαθιά ριζωμένα στη συνείδηση του κυπριακού λαού. Το γεγονός αυτό τεκμηριώνεται απόλυτα από την καθημερινή πρακτική και την εμπιστοσύνη με την οποία οι πολίτες περιβάλλουν τα συνεργατικά τους ιδρύματα καθώς επίσης και με τη δεδηλωμένη εκτίμηση που τρέφουν οι διάφοροι κοινωνικοί φορείς, κρατικοί και ιδιωτικοί, στο έργο που επιτελούν οι συνεργατικές εταιρείες.

Ο πρώτος περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμος θεσπίστηκε το 1914 και αρμόδια

υπηρεσία για την υπηρεσία του θεσμού του Συνεργατισμού στην Κύπρο, ήταν το Γεωργικό Τμήμα. Το 1935 συστάθηκε ειδικό Κυβερνητικό Τμήμα ,το <<Τμήμα Συνεργατικής Αναπτύξεως>> το οποίο επανδρώθηκε με τον Έφορο Συνεργατικών Εταιρειών και άλλο κατάλληλο προσωπικό και διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο στη διάδοση και ανάπτυξη του Συνεργατισμού.

Το τμήμα Συνεργατικής Ανάπτυξης έχει μετονομαστεί σε <<Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών>> .Με βάση τον τροποποιητικό αυτό νόμο η υπηρεσία αναβαθμίζεται στο σύνολο της έτσι ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις, κυρίως λόγω της προσπάθειας εναρμόνισης των Συνεργατικών Εταιρειών με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο και το ρόλο της ως Αρμόδια Εποπτική Αρχή για τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα¹.

2. ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

¹ Πηγές:Εφημερίδα Συνεργατικό Βήμα Κύπρου

2.1. Ιστορική Αναδρομή²

Τα κοινωνικά προβλήματα, που επισώρευσε στους λαούς της ευρωπαϊκής ηπείρου η βιομηχανική επανάσταση και ιδιαίτερα η κυριαρχία του κεφαλαίου και η στυγνή εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο, ήταν οι βασικοί λόγοι που ώθησαν πολλούς μελετητές να ασχοληθούν σοβαρά με τη συνεργατική οργάνωση της κοινωνίας. Ο κάθε μελετητής διαμόρφωνε τις θεωρίες του ανάλογα με τα δεδομένα και τις επικρατούσες ανάγκες που υπήρχαν στη δική του κοινωνία. Όλες οι θεωρίες που κατά καιρούς αναπτύχθηκαν αποτέλεσαν το αναγκαίο υπόβαθρο για τη κωδικοποίηση των συνεργατικών Αρχών και ακολούθως για τη θεμελίωση και ανάπτυξη των συνεργατικών κινήματων των διαφόρων χωρών της Ευρώπης αλλά και του υπόλοιπου κόσμου.

Οι συνεργατικές Αρχές συγκεκριμενοποιήθηκαν και διατυπώθηκαν για πρώτη φορά από τους Δικαίους Σκαπανείς του Ρότσντειλ του Ηνωμένου Βασιλείου το 1844. Είναι όμως γεγονός ότι πριν από το 1844 παρουσιάστηκε συνεργατική κίνηση σε πολλές χώρες του κόσμου και ιδιαίτερα σε χώρες της ευρωπαϊκής ηπείρου. Η Κοινή Συντροφιά και Αδελφότητα των Αμπελακίων, που ιδρύθηκε το 1778 στην Ελλάδα είχε συνεργατική προσέγγιση στη φιλοσοφία της, στις πρακτικές που εφαρμόζε και στον τρόπο που λειτουργούσε.

Οι πρωτοπόροι του Ρότσντειλ συνόψισαν και κωδικοποίησαν τη συνεργατική σκέψη δημιουργώντας ένα πλαίσιο οικονομικής και κοινωνικής συμπεριφοράς που τους επέτρεπε να ελπίζουν ότι θα τους βοηθούσε να επιλύσουν τα οικονομικά τους προβλήματα. Το πλαίσιο αυτό καθοριζόταν από τα ακόλουθα επτά σημεία τα οποία έμειναν γνωστά στη συνεργατική ιστορία ως «Οι Αρχές του Ρότσντειλ»:

1. Ανοικτή συμμετοχή
2. Δημοκρατικός έλεγχος - Ένας άνθρωπος μια ψήφος.

² Βιβλίο :Οι Συνεργατικές Αρχές και η εφαρμογή τους

3. Κατανομή των πλεονασμάτων ανάλογα με τις συναλλαγές.
4. Πληρωμή περιορισμένου επιτοκίου στο κεφάλαιο
5. Πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα
6. Εμπορικές συναλλαγές σε μετρητά και
7. Προώθηση της εκπαίδευσης.

Οι πιο πάνω συνεργατικές Αρχές υιοθετήθηκαν από τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση και παρέμειναν σε ισχύ μέχρι το 1937. Το 1935 το συνέδριο της Δ.Σ.Ε. όρισε μια επιτροπή με αποστολή να μελετήσει τις Αρχές του Ρότσαντειλ και να παρουσιάσει εισηγητική έκθεση για τροποποίηση τους. Η τροποποίηση των Αρχών, που έγινε το 1937 υιοθέτησε τις Αρχές του Ρότσαντειλ και τις εμπλούισε με ορισμένα νέα στοιχεία στα οποία όμως δεν δόθηκε ο χαρακτηρισμός «Αρχή». Συγκεκριμένα οι Αρχές του Ρότσαντειλ συμπληρώθηκαν με τις ακόλουθες τρεις:

1. Οι εταιρείες να διεξάγουν εμπορικές πράξεις αποκλειστικά με τα μέλη
2. Η ιδιότητα μέλους να είναι εθελοντική
3. Οι πωλήσεις να γίνονται στις τρέχουσες τιμές αγοράς.

Το 1966 η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση με στόχο την πληρέστερη ανταπόκριση των συνεργατικών εταιρειών στα δεδομένα της τότε εποχής, μέσα στα πλαίσια του πνεύματος του συνεργατισμού, συμπλήρωσε και διαμόρφωσε τις συνεργατικές Αρχές του 1937 ως εξής:

1. Η ιδιότητα του μέλους μιας συνεργατικής εταιρείας πρέπει να αποκτάται εθελοντικά χωρίς τεχνητούς περιορισμούς ή οποιεσδήποτε κοινωνικές, πολιτικές ή θρησκευτικές διακρίσεις, από όλα τα πρόσωπα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες της και είναι πρόθυμα να αποδεχτούν τις ευθύνες που απορρέουν από τη ιδιότητα του μέλους.
2. Οι συνεργατικές εταιρείες είναι δημοκρατικές οργανώσεις. Η διαχείριση των υποθέσεων τους πρέπει να γίνεται από πρόσωπα που εκλέγονται ή που διορίζονται με έναν τρόπο που συμφωνείται από τα μέλη. Τα μέλη των συνεργατικών εταιρειών πρέπει να απολαμβάνουν ίσων εκλογικών δικαιωμάτων και να συμμετέχουν στις αποφάσεις που τους επηρεάζουν.

3. Το κεφάλαιο πρέπει να λαμβάνει ως μερίδιο ένα αυστηρά περιορισμένο ποσοστό επιτοκίου.
4. Το πλεόνασμα ή η αποταμίευση, που ενδεχομένως προκύπτει από τις εργασίες μιας εταιρείας, ανήκει στα μέλη εκείνης της εταιρείας και πρέπει να διανέμεται με τέτοιο τρόπο που δε θα επιτρέπει τη δυσμενή διάκριση μεταξύ των μελών. Αυτό μπορεί να γίνει με απόφαση των μελών αφού ληφθούν υπόψη:
 - A. Η προσφορά εκάστου μέλους στην ανάπτυξη της εταιρείας
 - B. Οι κοινές υπηρεσίες που πρόσφερε η εταιρεία στα μέλη
 - Γ. Το ύψος των συναλλαγών που κάθε μέλος είχε με την εταιρεία.
5. Όλες οι συνεργατικές εταιρείες πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την εκπαίδευση των μελών, των διευθυντών, των υπαλλήλων τους και ευρύτερα του κοινού, στις αρχές και τις τεχνικές του συνεργατισμού, της οικονομίας και της δημοκρατίας.
6. Όλες οι συνεργατικές εταιρείες, προκειμένου να εξυπηρετήσουν καλύτερα τα συμφέροντα των μελών τους, πρέπει να συνεργάζονται ενεργά με κάθε πρακτικό τρόπο σ τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Το Συνεργατικό Κίνημα της Κύπρου έχει μια ιστορία ενός σχεδόν αιώνα, αφού κάνει την εμφάνιση του στο νησί ως θεσμός στις αρχές του εικοστού αιώνα. Ο πρώτος Συνεργατικός πυρήνας που εμφανίζεται με την μορφή εγγεγραμμένου νομικού προσώπου, είναι η <<Χωρική τράπεζα Λευκονοίκου>> η οποία ιδρύεται το 1909. Η ίδρυση της δεν ήταν τυχαία. Ήταν η οργανωμένη αντίδραση στις αντικειμενικές συνθήκες της τότε εποχής. Οι αγρότες και στη συνέχεια οι μικροβιοτέχνες και οι μικροκαταστηματάρχες στις πόλεις, υποχρεώθηκαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους για να προστατευθούν από την μάλιστα των τοκογλύφων της εποχής αλλά και να εξασφαλίσουν τα αναγκαία κεφάλαια και άλλα μέσα (π.χ. μηχανές, σπόρους, λιπάσματα) για να αναπτύξουν την παραγωγή τους. Ο θεσμός του Συνεργατισμού αναπτύσσεται ραγδαία και αγκαλιάζεται σύντομα από το σύνολο του Κυπριακού λαού.

Η ανάπτυξη του Συνεργατισμού είναι πολύπλευρη. Ιδρύονται ταμιευτήρια και πιστωτικά ιδρύματα σε όλες σχεδόν τις πόλεις και τα χωριά, δημιουργούνται βιομηχανίες (οινοπαραγωγής, λιπασμάτων, ζωοτροφών). Συνεργατικά παντοπωλεία και υπεραγορές,

συσκευαστήρια αγροτικών προϊόντων, ασφαλιστικοί οργανισμοί, οργανισμός μηχανογράφησης, επενδυτική εταιρεία κ.α. Ως αποτέλεσμα αυτής της έντονης και μακρόχρονης δράσης το Συνεργατικό Κίνημα της Κύπρου, θεωρείται ένα από τα πλέον ισχυρά και καλά οργανωμένα Συνεργατικά Κινήματα παγκόσμια.

Ο πρώτος νόμος περί Συνεργατικών εταιρειών θεσπίζεται το 1914 και αρμόδια υπηρεσία για την προώθηση του Συνεργατισμού ορίστηκε τότε από την αποικιακή κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου το Γεωργικό Τμήμα. Η ταχύτητα στη δημιουργία συνεργατικών οργανισμών οδηγεί στην ανάγκη σύστασης ειδικού τμήματος του Κυβερνητικού Τμήματος Συνεργατικής Ανάπτυξης του οποίου την καθοδήγηση και διοίκηση αναλαμβάνει ο Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών. Το τμήμα Συνεργατικής Ανάπτυξης δημιουργείται το 1935 και στελεχώνεται ταυτόχρονα με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Η ανακήρυξη της Κύπρου σε ανεξάρτητη Δημοκρατία το 1960 βρίσκει ένα ώριμο και αρκετά αναπτυγμένο Συνεργατικό Κίνημα. Οι αυξημένες ανάγκες του Συνεργατικού Κινήματος αλλά και οι προοπτικές που ανοίγονται με την ίδρυση της ανεξάρτητης Κυπριακής Δημοκρατίας οδηγούν στην υιοθέτηση του περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμου και των θεσμών.

Στη περίοδο μετά την ανεξαρτησία το Συνεργατικό Κίνημα της Κύπρου ακολούθησε μια ραγδαία ανάπτυξη σε παράλληλη πορεία με το ευρύτερο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η ραγδαία ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά και η εξάπλωση της Συνεργατικής αλληλεγγύης σε όλο το φάσμα της Κυπριακής Κοινωνίας αποτέλεσαν τους κυριότερους λόγους ανάπτυξης του Συνεργατικού Κινήματος. Η οικονομική ανάπτυξη δημιουργούσε μια αυξανόμενη ζήτηση πιστωτικών διευκολύνσεων και ταυτόχρονα το οικονομικό πλεόνασμα, το οποίο αποτέλεσε την κύρια πηγή χρηματοδότησης.

Η εξάπλωση του Συνεργατισμού ήταν πολύπλευρη με την επέκταση του σε πολλούς τομείς της οικονομικής δραστηριότητας πέραν του χρηματοπιστωτικού. Την μεγάλη ανάπτυξη του Συνεργατικού Κινήματος έρχεται να ανακόψει η Τουρκική εισβολή το 1974. Ως συνέπεια της Τουρκικής εισβολής και της κατάληψης του 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, ένας μεγάλος αριθμός συνεργατικών εταιρειών οι οποίες

λειτούργουσαν στις περιοχές που καταλήφθηκαν από τα τουρκικά στρατεύματα, εκτοπίστηκαν ή αδρανοποιήθηκαν και απώλεσαν όλα τα περιουσιακά τους στοιχεία. Από αυτούς τους οργανισμούς μόνον 16 επαναδραστηριοποιήθηκαν στις ελεύθερες περιοχές. Παράλληλα δεν ας άλλος μεγάλος αριθμός συνεργατικών εταιρειών με έδρα τις ελεύθερες περιοχές πλήγηκαν από την Τουρκική εισβολή γιατί περιουσιακά τους στοιχεία εκατομμυρίων λιρών σε ακίνητα, εξοπλισμό και πρώτες ύλες παρέμειναν στις κατεχόμενες περιοχές.

Στην περίοδο μετά την Τουρκική εισβολή η συνεργατική ανάπτυξη χαρακτηρίζεται από φιλόδοξα έργα όμως υπάρχουν αρκετές δυσκολίες και προβλήματα για την υλοποίησή της. Αυτό συνέτεινε και τα διαχρονικά προβλήματα που παρουσιάστηκαν στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα.

Η περίοδος ιδιαίτερα μετά το 1980 ήταν για το Συνεργατικό Κίνημα μια περίοδος σημαντικής προόδου. Η ραγδαία ανάπτυξη των εργασιών κυρίως των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών και Ταμιευτηρίων ήταν πραγματικά εντυπωσιακή. Ο βασικός στόχος της εξυπηρέτησης των μελών του Συνεργατικού Κινήματος επιτυγχάνεται στο μέγιστο βαθμό. Οι προσφερόμενες υπηρεσίες αναβαθμίζονται. Κατά τον ίδιο τρόπο σημειώνεται πρόοδος στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, της τεχνολογικής υποδομής και των κτιριακών εγκαταστάσεων.

Στην πορεία του χρόνου, με το νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται λόγω της ένταξης μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ιδιαίτερα ανταγωνιστικό για τα Συνεργατικά Ιδρύματα περιβάλλον της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς, έχουν εκ των πραγμάτων δημιουργηθεί νέες απαιτήσεις. Η ενδυνάμωση του εσωτερικού ελέγχου με την εισαγωγή νέων πολιτικών και πρακτικών, οι οποίες ήταν άγνωστες μέχρι σήμερα στο Συνεργατικό Κίνημα αποτελούν προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του.

2.2.ΕΙΔΟΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται από τη Διεθνή Συνεργατική Ένωση οι συνεργατικές

εταιρείες είναι ενώσεις προσώπων και όχι κεφαλαίων. Από τη διατύπωση αυτή απορρέει ότι τα άτομα τα οποία ιδρύουν μια συνεργατική εταιρεία δεν προσδοκούν να ικανοποιήσουν τις επιδιώξεις τους χρησιμοποιώντας το μέγεθος της οικονομικής συμμετοχής τους στο μετοχικό της κεφάλαιο. Προσπαθούν να επιτύχουν τους σκοπούς τους με τις συναλλαγές και τη συνεργασία που θα έχουν με τη συνεργατική εταιρεία. Στην Κύπρο το προϊόν των εταιρικών μερίδων (Μετοχικό μέρισμα) συνήθως δεν καταλήγει στα μέλη αλλά, κατά κανόνα, χρησιμοποιείται για ενίσχυση των αποθεματικών κεφαλαίων των εταιρειών.

Αντίθετα, στις εταιρείες κεφαλαίου αμείβεται το μετοχικό κεφάλαιο. Σκοπός είναι η μεγιστοποίηση των κερδών και η διανομή τους στους μετόχους ανάλογα με το ύψος της συμμετοχής τους στο μετοχικό κεφάλαιο. Η αμοιβή του κεφαλαίου ουδόλως επηρεάζεται από τη συνεργασία που ο κάθε μέτοχος αναπτύσσει με την εταιρεία. Για παράδειγμα, αν δύο μέτοχοι μιας εταιρείας κεφαλαίου συμμετέχουν στο μετοχικό της κεφάλαιο με το ίδιο ποσοστό και ο ένας από αυτούς συνεργάζεται στενά και σε μεγάλη έκταση με την εταιρεία ενώ ο άλλος δεν συνεργάζεται καθόλου, θα αποκομίσουν και οι δύο ακριβώς το ίδιο μετοχικό μέρισμα. Αν, το παράδειγμα αφορούσε μια συνεργατική εταιρεία, θα συνέβαινε ακριβώς το αντίθετο. Το συνεργαζόμενο μέλος θα είχε σημαντικές ωφέλειες από την συνεργασία του με την εταιρεία, ενώ το μη συνεργαζόμενο να αμειβόταν ελάχιστα ή καθόλου.

Παράλληλα, ο συνεργατισμός δεν πρέπει να συγχέεται με τον συνδικαλισμό. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις προσφέρουν στα μέλη τους έμμεσα οικονομικά οφέλη με την ανάπτυξη συνδικαλιστικής δραστηριότητας και όχι συναλλασσόμενες με αυτά. Στις συνεργατικές εταιρείες τα οφέλη στα μέλη παρέχονται άμεσα και προέρχονται από τις συναλλαγές που το κάθε μέλος έχει με την εταιρεία του.

Επίσης, οι συνεργατικές εταιρείες διαφοροποιούνται από τις κρατικές ή τις ημικρατικές επιχειρήσεις. Τα νομικά αυτά πρόσωπα ιδρύονται με σκοπό τη βελτίωση της ευημερίας των μελών όλης της κοινωνίας και ανεξάρτητα αν αυτά συνεισφέρουν ή δεν

συνεισφέρουν στο μετοχικό κεφάλαιο. Στις συνεργατικές εταιρείες ιεραρχείται ως πρώτος στόχος η προαγωγή της οικονομικής κατάστασης των μελών τα οποία συνεισφέρουν στο μετοχικό κεφάλαιο ανεξάρτητα από την αμοιβή που συνεπάγεται η συνεισφορά τους αυτή.

2.3.Κύριος σκοπός το οικονομικό συμφέρον του μέλους

Η ιδέα της ίδρυσης των συνεργατικών κινήματων είχε κυρίως ως αφετηρία τα οικονομικά προβλήματα του ατόμου και την ανάγκη επίλυσης τους. Παρά τον εμπλουτισμό και την ευρύτητα της συνεργατικής δράσης, το οικονομικό συμφέρον του μέλους τοποθετείται και σήμερα στο ψηλότερο σκαλοπάτι της κλίμακας των προτεραιοτήτων των συνεργατικών εταιρειών.

Στον ορισμό της συνεργατικής εταιρείας, που διατύπωσε η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση, η ικανοποίηση των οικονομικών αναγκών των μελών ιεραρχείται πρώτη στους σκοπούς που τίθενται και ακολουθεί η ικανοποίηση των κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών. Η ιεράρχηση αυτή δεν έγινε τυχαία. Ο λόγος που ωθεί τα άτομα να ιδρύσουν μια συνεργατική εταιρεία είναι πρωτίστως η προαγωγή των οικονομικών τους συμφερόντων. Η ικανοποίηση των κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών ακολουθεί, χωρίς βέβαια τούτο να σημαίνει υποβάθμιση του τεράστιου κοινωνικού και πολιτιστικού έργου που επιτελούν οι συνεργατικές εταιρείες.

Οι συνεργατικές εταιρείες της Κύπρου, παρά τη συνεχή και αδιάλειπτη συμμετοχή τους στην ικανοποίηση κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών, στο επίκεντρο των στόχων τους έχουν την ικανοποίηση των οικονομικών αναγκών των μελών τους. Ο πιστωτικός τομέας του συνεργατικού κινήματος δανειοδοτεί τα μέλη του χωρίς να αξιοποιεί προς όφελος του τη θέση του δανειστή και να επιβάλλει απαράδεκτους όρους στους δανειζόμενους. Ο καταναλωτικός τομέας προσφέρει τους καταναλωτές καλής ποιότητας προϊόντα σε χαμηλές τιμές προστατεύοντας έτσι το εισόδημα τους. Ο βιομηχανικός τομέας παραλαμβάνει και μεταποιεί τα πλεονάσματα της γεωργικής παραγωγής ενισχύοντας το αγροτικό εισόδημα ή παράγει άλλα προϊόντα τα οποία προσφέρει σε τιμές που δεν

εμπεριέχουν το στοιχείο της οικονομικής εκμετάλλευσης του αγοραστή. Ο τομέας εμπορίας στοχεύει στην καλύτερη εμπορική αξιοποίηση των αγροτικών προϊόντων και στην ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος. Ο τομέας υπηρεσιών προσφέρει διάφορες υπηρεσίες σε προσιτές τιμές συμβάλλοντας έτσι στη συγκράτηση των τιμών και στην προστασία του προσωπικού εισοδήματος.

Γενικά , είναι σαφές ότι οι συνεργατικές εταιρείες , τόσο της Κύπρου όσο και διεθνώς, έχουν ως βασικό στόχο την ικανοποίηση των οικονομικών αναγκών των μελών τους. Ιστορικά παρατηρείται ότι οι συνεργατικές εταιρείες , που για διάφορους λόγους απώλεσαν τη δυνατότητα να ικανοποιούν τις οικονομικές ανάγκες των μελών τους, έχασαν τον λόγω ύπαρξης τους και οδηγήθηκαν σταδιακά σε διάλυση.

Στις ιδιωτικές επιχειρήσεις η ελαχιστοποίηση του κόστους οδηγεί στη μεγιστοποίηση των κερδών. Στις συνεργατικές εταιρείες η σχέση αυτή είναι διαφορετική. Η ελαχιστοποίηση του κόστους είναι άμεσα συνδεδεμένη με το οικονομικό συμφέρον των μελών. Η εξυπηρέτηση πρώτα του οικονομικού συμφέροντος των μελών και ακολούθως των υπόλοιπων αναγκών εντάσσεται μέσα σε ένα σύστημα Αρχών (Principles) και Αξιών (Values) το οποίο λειτουργεί αρμονικά και οριοθετεί τη συνεργατική δραστηριότητα από τις άλλες μορφές δραστηριότητας που ασκούνται στα πλαίσια μιας οργανωμένης κοινωνίας

2.4.ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ

Οι συνεργατικές Αξίες και οι συνεργατικές Αρχές , όπως καθορίζονται στο καταστατικό της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, συνθέτουν την συνεργατική ταυτότητα που πρέπει να έχει κάθε συνεργατική εταιρεία. Κατά συνέπεια η μη τήρηση των συνεργατικών Αξιών ή η μη εφαρμογή των συνεργατικών Αρχών από ένα συνεργατικό ίδρυμα οδηγεί σε σοβαρά ελλείμματα και δημιουργεί αποστάσεις μεταξύ της συνεργατικής θεωρίας και της πρακτικής που εφαρμόζει.

Όπως αναφέρεται στο καταστατικό της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, οι συνεργατικές εταιρείες βασίζονται στις αξίες της αυτοβοήθειας ,της αυτοευθύνης , της

δημοκρατίας , της ισότητας, της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης. Σύμφωνα με τη συνεργατικά παράδοση ,τα μέλη των συνεργατικών εταιρειών πιστεύουν στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της ειλικρίνειας, της κοινωνικής ευθύνης και της μέριμνας για τους άλλους.

Οι συνεργατικές Αξίες βρίσκονται πάντα στην επικαιρότητα και έχουν διαχρονικό χαρακτήρα. Στην πραγματικότητα επεκτείνονται πέρα από τα όρια της συνεργατικής πρακτικής και προσδιορίζουν το κοινωνικό "ιδεώδες" που επιδιώκεται από τις σύγχρονες κοινωνίες . Τα συνεργατικά κινήματα των διαφόρων χωρών , που θεμελιώθηκαν και λειτούργησαν βασιζόμενα σε αυτές τις αξίες , πέτυχαν απόλυτα τους στόχους που έθεσαν.

Οι συνεργατικές Αξίες καλύπτουν όλο το συνεργατικό οικοδόμημα. Προσδιορίζουν πρώτα την αυτοβοήθεια και την αυτοευθύνη ως τις μεθόδους εξασφάλισης και σωστής διαχείρισης των μέσων που απαιτούνται για την επιτέλεση του έργου των συνεργατικών εταιρειών. Καθορίζουν ακολούθως τις μυθολογίες λειτουργίας και προσέγγισης των μελών τους που είναι η δημοκρατία η ισινιμία, η ισότητα και η αλληλεγγύη.

Παράλληλα ,προσδιορίζονται οι ηθικές αξίες που πρέπει να χαρακτηρίζουν τη συμπεριφορά των μελών. Οι αξίες αυτές που είναι η εντιμότητα ,η ειλικρίνεια, η κοινωνική ευθύνη και η μέριμνα για τους άλλους, καλλιεργούνται μεταξύ των μελών από τις ίδιες τις συνεργατικές εταιρείες . Ιστορικά παρατηρείται η καλλιέργεια των συνεργατικών Αξιών στα μέλη αποτελούσε ένα από τα πρώτα καθήκοντα των συνεργατικών εταιρειών οι οποίες διέθεταν σημαντικό μέρος των πλεονασμάτων τους για τη δημιουργία των υποδομών που απαιτούνταν για το σκοπό αυτό. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις οι κανονισμοί λειτουργίας ορισμένων συνεργατικών εταιρειών περιλάμβαναν σχετική πρόνοια η οποία προέβλεπε ότι άτομα με χαμηλό ηθικό υπόβαθρο δεν μπορούσαν να αποκτήσουν την ιδιότητα του μέλους.

2.5.ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι συνεργατικές Αρχές δίδουν τις κατευθύνσεις με τις οποίες οι συνεργατικές εταιρείες

εφαρμόζουν στην πράξη τις συνεργατικές Αξίες. Οι συνεργατικές Αρχές ,όπως ήδη αναφέρθηκε , διατυπώθηκαν το 1844 στο καταστατικό που ενέκρινε το ιδρυτικό συνέδριο του συνεταιρισμού των σκαπανέων του Ροτσαντέιλ του Ηνωμένου Βασιλείου με βάση τις ιδέες του Robert Owen . Οι Αρχές αυτές διαδόθηκαν γρήγορα σε ολόκληρο τον κόσμο και παρέμειναν σχεδόν αναλλοίωτες μέχρι σήμερα. Οι περιορισμένες μεταβολές στο περιεχόμενό τους που έκτοτε μεσολάβησαν οφείλονται στη διαφοροποίηση των συνθηκών της αγοράς και των κανόνων λειτουργίας της. Για παράδειγμα , οι σκαπανείς του Ροτσαντέιλ υιοθέτησαν την Αρχή της πώλησης αγαθών μόνο τοις μετρητοίς η οποία ασφαλώς δεν είναι δυνατόν να ισχύσει σήμερα. Οι περισσότερες , όμως, και οι βασικότερες συνεργατικές Αρχές που διατυπώθηκαν το 1844 ισχύουν και εφαρμόζονται στα σύγχρονα συνεργατικά κινήματα με πολύ καλά αποτελέσματα.

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΧΗ: Εθελοντική και ανοικτή συμμετοχή

Οι συνεργατικές εταιρείες είναι εθελοντικές οργανώσεις , ανοικτές σε όλα τα πρόσωπα , τα οποία είναι ικανά να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και να αποδεχτούν με προθυμία τις ευθύνες των μελών, χωρίς εθνικές, κοινωνικές, φυλετικές, πολιτικές ή θρησκευτικές διακρίσεις.

Σύμφωνα με την Αρχή αυτή οι συνεργατικές εταιρείες είναι εθελοντικές οργανώσεις, δηλαδή, τα άτομα εγγράφονται ως μέλη, εκούσια και υπακούοντας μόνο στη συνείδηση τους . Ουδείς , συμπεριλαμβανομένου και του κράτους , έχει το δικαίωμα να υποχρεώσει ένα άτομο να γίνει μέλος σε μια συνεργατική εταιρεία ή να τερματίσει την ιδιότητα του μέλους σε χρονική διάρκεια είναι επίσης εκούσια. Το μέλος μιας συνεργατικής εταιρείας έχει τη δυνατότητα , αν το επιθυμεί , να αποχωρήσει στο χρόνο που το ίδιο θα επιλέξει , νοημένου βέβαια ότι έχει τακτοποιήσει τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το θεσμικό πλαίσιο.

Τα άτομα τα οποία εισέρχονται σε μια συνεργατική εταιρεία είναι ικανά να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες που η εταιρεία προσφέρει . Τούτο σημαίνει ότι έχουν κοινά οικονομικά συμφέροντα γιατί, όπως και πιο πάνω αναφέρθηκε, η κύρια υπηρεσία

που προσφέρει μια συνεργατική εταιρεία στα μέλη της είναι η εξυπηρέτηση των οικονομικών τους συμφερόντων. Παράλληλα , τα άτομα που ενδιαφέρονται να γίνουν μέλη αποδέχονται τις ευθύνες των μελών . Οι ευθύνες των μελών καθορίζονται στη σχετική νομοθεσία και στους ειδικούς κανονισμούς λειτουργίας (καταστατικό) των συνεργατικών εταιρειών,

Η ελεύθερη είσοδος , η ελεύθερη αποχώρηση και η εξυπηρέτηση των μελών γίνεται χωρίς καμία απολύτως διάκριση. Η εθνική καταγωγή του ατόμου , η κοινωνική του θέση, το φύλο του , οι πολιτικές του πεποιθήσεις και τα θρησκευτικά του "πιστεύω" είναι στοιχεία που αφορούν αποκλειστικά το ίδιο και δεν επηρεάζουν , ούτε θετικά ούτε αρνητικά , τη μεταχείριση του από τη συνεργατική εταιρεία.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας , που επιβλήθηκε στον κυπριακό λαό από τους Βρετανούς το 1960 , δεν σέβεται την Αρχή αυτή. Με βάση το Σύνταγμα το συνεργατικό κίνημα διαχωρίζεται σ ελληνοκυπριακό και τουρκοκυπριακό και οι πολίτες εγγράφονται ως μέλη στις αντίστοιχες συνεργατικές εταιρείες ανάλογα με την εθνική καταγωγή τους και τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΧΗ : "Δημοκρατικός έλεγχος των μελών

Οι συνεργατικές εταιρείες είναι δημοκρατικές οργανώσεις οι οποίες ελέγχονται από τα μέλη τους τα οποία συμμετέχουν στην διαμόρφωση της πολιτικής και στη λήψη των αποφάσεων τους. Οι άνδρες και οι γυναίκες που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ως αιρετοί αντιπρόσωποι είναι υπόλογοι στα μέλη. Πρωτίστως τα μέλη των συνεργατικών εταιρειών έχουν ίσα εκλογικά δικαιώματα (ένα μέλος , μία ψήφος) και παράλληλα οι συνεργατικές εταιρείες είναι οργανωμένες με δημοκρατικό τρόπο.

Σύμφωνα με την Αρχή αυτή οι συνεργατικές εταιρείες είναι δημοκρατικοί οργανισμοί , δηλαδή, όλες οι εξουσίες της διοίκησης πηγάζουν από τα μέλη τους και τα μέλη είναι όλα ίσα απέναντι στη διοίκηση έχοντας τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις.

Κυρίαρχο όργανο είναι η γενική συνέλευση στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλα τα μέλη. Η γενική συνέλευση συνέρχεται τακτικά , συνήθως μια φορά κάθε έτος και έκτακτα όταν παρουσιαστούν σοβαρά θέματα τα οποία ξεφεύγουν των αρμοδιοτήτων της διοίκησης ή όταν τους επιβάλλεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Στις γενικές συνελεύσεις τα μέλη ελέγχουν όλες τις πράξεις ή και τις παραλήψεις της διοίκησης και συμμετέχουν στη διαμόρφωση της πολιτικής της συνεργατικής εταιρείας και στη λήψη των διαφόρων σοβαρών αποφάσεων.

Πρακτικά ο έλεγχος της διοίκησης μιας συνεργατικής εταιρείας από τα μέλη αφορά συνήθως την εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου και των συνεργατικών Αρχών , την οικονομική και λογιστική διαχείριση της εταιρείας , τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται για την ανάπτυξη της, την εφαρμογή των αποφάσεων που λήφθηκαν σε προηγούμενες γενικές συνελεύσεις των μελών κ.λπ. Στο συνεργατικό κίνημα της Κύπρου η άσκηση το ελέγχου της διοίκησης από τα μέλη είναι θεσμικά κατοχυρωμένη με πολλές σχετικές διατάξεις. Κυρίως όμως εκφράζεται ευκρινέστερα στη διάταξη της νομοθεσίας που καθορίζει , πολύ συγκεκριμένα , τα θέματα που η διοίκηση είναι υποχρεωμένη να θέσει για συζήτηση στις γενικές συνελεύσεις.

Σε αντίθεση με τα άλλα νομικά πρόσωπα ,που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, οι αποφάσεις στις γενικές συνελεύσεις των συνεργατικών εταιρειών λαμβάνονται από την πλειοψηφία των μελών τα οποία παρευρίσκονται ανεξάρτητα από το ύψος του κεφαλαίου με το οποίο το κάθε μέλος συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο.

Σύμφωνα με την Αρχή αυτή οι αιρετοί εκπρόσωποι μιας συνεργατικής εταιρείας είναι υπόλογοι στα μέλη και υπόκεινται στον άμεσο έλεγχο τους , όπως πιο πάνω περιγράφηκε. Νοείται ότι τα μη αιρετά μέλη της διοίκησης δεν λειτουργούν ανεξέλεγκτα. Υπόκεινται στον έλεγχο των αιρετών οργάνων και λογοδοτούν σε αυτά . Τα μέλη , δηλαδή, ασκούν έμμεσο έλεγχο στα μη αιρετά όργανα της διοίκησης μέσω των αιρετών οργάνων.

Τα εκλογικά δικαιώματα προβάλλονται με ιδιαίτερη έμφαση στην Αρχή αυτή. Τα μέλη ,

αναφέρεται , έχουν ίσα εκλογικά δικαιώματα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι που αποτελούν μια από τις θεμελιώδεις προϋποθέσεις για τη δημοκρατική έκφραση μιας κοινωνικής ομάδας.

α. Το δικαίωμα του εκλέγειν.

Τα μέλη έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν τα αιρετά όργανα της διοίκησης της εταιρείας τους. Το σημαντικό είναι ότι το δικαίωμα αυτό δεν μεταβάλλεται ανάλογα με το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου που κατέχεται από το κάθε μέλος όπως συμβαίνει στις εταιρείες κεφαλαίου. Κάθε μέλος έχει μια ψήφο. Αυτός ο κανόνας αναβαθμίζει την ανθρώπινη υπόσταση του μέλους και τοποθετεί τον άνθρωπο ψηλότερα από τον παράγοντα κεφάλαιο.

β. Το δικαίωμα του εκλέγεσθαι.

Κάθε μέλος έχει το δικαίωμα να υποβάλει υποψηφιότητα και να διεκδικήσει θέση στα αιρετά σώματα της εταιρείας του. Το δικαίωμα είναι καθολικό και αναφαίρετο . Η σωστή άσκηση του με στόχο την επιλογή των αρίστων εξαρτάται αποκλειστικά από τα μέλη. Γι' αυτό τα μέλη πρέπει να είναι σωστά διαπαιδαγωγημένα και σωστά πληροφορημένα για να είναι σε θέση να παίρνουν και τις σωστές αποφάσεις. Η ανάγκη της διαπαιδαγώγησης και της πληροφόρησης των μελών ικανοποιείται με την εφαρμογή της πέμπτης συνεργατικής Αρχής, την οποία θα αναλύσουμε στην συνέχεια.

Εκλογικό σύστημα : Η εφαρμογή της Αρχής που μελετούμε ανέδειξε ένα σοβαρό ζήτημα το οποίο πολλές φορές οδήγησε σε διχογνωμίες και έντονες συζητήσεις . Τέθηκε το θέμα της επιλογής του εκλογικού συστήματος στα πλαίσια του οποίου εκλέγονται τα αιρετά όργανα των συνεργατικών εταιρειών. Η διχογνωμία αυτή που απασχόλησε τα συνεργατικά κινήματα πολλών χωρών έχει τις ρίζες της στα φιλοσοφικά ρεύματα που αναπτύχθηκαν τον 19^ο αιώνα στην Ευρώπη για τη συνεργατική οργάνωση της κοινωνίας. Οι οπαδοί της ρεαλιστικής σχολής τάχθηκαν υπέρ του ενιαίου ψηφοδελτίου. Οι οπαδοί της αυτοπιστικής και της σοσιαλιστικής σχολής τάχθηκαν υπέρ του ενιαίου ψηφοδελτίου όταν οι συνεργατικές εταιρείες λειτουργούν σε μια σοσιαλιστική κοινωνία και υπέρ των πολλών ψηφοδελτίων όταν λειτουργούν στα πλαίσια μιας καπιταλιστικής κοινωνίας. Θα

πρέπει βέβαια να τονιστεί ότι οι απόψεις αυτές εξέφραζαν τα δεδομένα της εποχής εκείνης και τις τότε επικρατούσες κοινωνικοπολιτικές αντιλήψεις.

Στις σημερινές δημοκρατικές κοινωνίες για τη λειτουργία των διαφόρων κοινωνικών θεσμών εφαρμόζεται ανάλογα με το επίπεδο της εκλογής και τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του θεσμού για τον οποίο διεξάγεται η εκλογή, είτε το αναλογικό, είτε το πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα. Για παράδειγμα, σε επίπεδο κοινοβουλίου είναι σχεδόν αδιανόητο να εφαρμόζεται το πλειοψηφικό σύστημα. Αντίθετα, σε ένα κοινωφελές ίδρυμα είναι παράδοξο να εφαρμόζεται το αναλογικό σύστημα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι και τα δύο συστήματα αποτελούν απαυγάσματα της δημοκρατικής σκέψης και εφαρμόζονται κατά περίπτωση ε στόχο την καλύτερη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών.

Τα συνεργατικά κινήματα των διαφόρων χωρών εφαρμόζουν σχεδόν καθολικά το ενιαίο ψηφοδέλτιο με τη χρησιμοποίηση του πλειοψηφικού εκλογικού συστήματος. Ο βασικότερος λόγος αυτής της επιλογής είναι η ανησυχία που υπάρχει για κομματικοποίηση των συνεργατικών εταιρειών και παραβίαση κυρίως της πρώτης συνεργατικής Αρχής με πολύ δυσμενείς επιπτώσεις. Η εφαρμογή του αναλογικού συστήματος σε ορισμένες χώρες δεν άφησε ενθαρρυντικές εμπειρίες ούτε για τις ίδιες ούτε για άλλες που προβληματίζονταν για την υιοθέτηση του .

Στο Κυπριακό συνεργατικό κίνημα εφαρμόζεται το πλειοψηφικό σύστημα με βάση την ισχύουσα νομοθεσία. Κατά καιρούς το θέμα αυτό συζητήθηκε ευρέως στην κυπριακή κοινωνία και απασχόλησε επανειλημμένα τη Βουλή των Αντιπροσώπων . Η κυρίαρχουσα άποψη των συνεργατικών φορέων είναι η διατήρηση της επιλογής του πλειοψηφικού συστήματος του οποίου η εφαρμογή για πολλές δεκαετίες απέδωσε σημαντικά και συνέλαβε στην πρόοδο και την ανάπτυξη των συνεργατικών ιδρυμάτων

ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΧΗ :Οικονομική συμμετοχή των μελών

Τα μέλη συμμετέχουν στο κεφάλαιο της συνεργατικής τους εταιρείας και στον έλεγχο του με δημοκρατικές μεθόδους. Μέρος, τουλάχιστον, αυτού του κεφαλαίου είναι συνήθως η κοινή περιουσία της συνεργατικής εταιρείας. Τα μέλη συνήθως λαμβάνουν περιορισμένη αποζημίωση για το κεφάλαιο το οποίο καταβάλλουν ως προϋπόθεση της συμμετοχής τους. Τα μέλη διαθέτουν τα πλεονάσματα για όλους ή για οποιονδήποτε από τους ακόλουθους σκοπούς. Για ανάπτυξη της συνεργατικής εταιρείας τους, πιθανόν με τη δημιουργία αποθεματικών, μέρος των οποίων τουλάχιστον θα πρέπει να είναι αδιαίρετο. Για την παραχώρηση ωφελημάτων στα μέλη, ανάλογα με τις συναλλαγές που είχαν με τη συνεργατική εταιρεία, και για προώθηση άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη.

Το ύψος του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου κάθε συνεργατικής εταιρείας καθορίζεται από τα μέλη ανάλογα με τις ανάγκες που επιβάλλει η σωστή επιτέλεση του ρόλου της. Η συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο μιας συνεργατικής εταιρείας αποτελεί προϋπόθεση για όλα τα άτομα που επιθυμούν να γίνουν μέλη της. Το μετοχικό κεφάλαιο υποδιαιρείται σε μερίδες (μετοχές) οι οποίες έχουν ίση χρηματική αξία και δημιουργούν τα ίδια ακριβώς δικαιώματα στους κατόχους τους που είναι τα μέλη. Προνομιούχες μετοχές ή μετοχές που υποτάσσουν τον ανθρώπινο παράγοντα στον παράγοντα κεφάλαιο δεν υπάρχουν.

Σύμφωνα με την Αρχή αυτή τα μέλη συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο κατά τρόπο δίκαιο και ασκούν, με δημοκρατικές διαδικασίες, έλεγχο στη διαχείριση του. Ο έλεγχος των μεθόδων διαχείρισης του κεφαλαίου γίνεται μέσα στα πλαίσια των γενικών συνελεύσεων στις οποίες οι εντεταλμένες ελεγκτικές υπηρεσίες παρουσιάζουν τους ελεγμένους λογαριασμούς και τις συναφείς εκθέσεις.

Μέρος του μετοχικού κεφαλαίου ή και ολόκληρο το μετοχικό κεφάλαιο αποτελεί την περιουσία της εταιρείας και ανήκει από κοινού στα μέλη. Τα μέλη αμείβονται για τη συμμετοχή τους στο μετοχικό κεφάλαιο με χαμηλή, κατά κανόνα, αποζημίωση ιδιαίτερα στις εταιρείες εκείνες που τα μέλη τους είναι όλα φυσικά πρόσωπα.

Είναι φυσιολογικό η συνεργατική δραστηριότητα να δημιουργεί ορισμένα πλεονάσματα . Η εξουσία της διανομής των πλεονασμάτων ανήκει στα ίδια τα μέλη . Τα μέλη διανέμουν τα πλεονάσματα για τους ακόλουθους σκοπούς:

A. Για τη δημιουργία αποθεματικών κεφαλαίων έτσι ώστε να διευρύνεται η οικονομική βάση της εταιρείας και να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία και τα αναπτυξιακά προγράμματα της.

B. Για την παραχώρηση ωφελημάτων στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές που είχαν με την εταιρεία κατά τη διάρκεια της οικονομικής χρήσης που δημιουργήθηκαν τα πλεονάσματα.

Γ. Για προώθηση άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη όπως είναι η χρηματοδότηση κοινωφελών , φιλανθρωπικών κι άλλων δραστηριοτήτων.

Στο κυπριακό συνεργατικό κίνημα όλα τα θέματα που αφορούν το μετοχικό κεφάλαιο ρυθμίζονται λεπτομερώς από σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Υπάρχει μάλιστα πρόνοια η οποία απαγορεύει σε ένα μέλος να κατέχει ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου πέραν του 20% παρά το γεγονός ότι η αμοιβή του δεν είναι ιδιαίτερα ελκυστική , τουλάχιστον στις πρωτοβάθμιες συνεργατικές εταιρείες. Η διάθεση των πλεονασμάτων γίνεται επίσης από τα μέλη με βάση τις σχετικές ρυθμίσεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου το οποίο δεν υφίσταται των πλαισίων που ορίζει αυτή η συνεργατική Αρχή.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΧΗ : Αυτονομία και ανεξαρτησία

Οι συνεργατικές εταιρείες είναι αυτόνομες , αυτοβοηθούμενες οργανώσεις , ελεγχόμενες από τα μέλη τους . Εάν θα συνάψουν συμφωνίες με άλλους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων και των κυβερνήσεων , ή εάν θα εξασφαλίσουν κεφάλαια από εξωτερικές πηγές θα πρέπει να το κάνουν με όρους οι οποίοι διασφαλίζουν το δημοκρατικό έλεγχο που ασκείται από τα μέλη και συνάδουν με τη συνεργατική αυτονομία τους.

Η Αρχή αυτή διευκρινίζει κατά τρόπο απόλυτο ότι οι συνεργατικές εταιρείες είναι οργανισμοί αυτόνομοι που στηρίζονται στην αυτοβοήθεια και ελέγχονται από τα μέλη

τους. Με την έννοια της αυτονομίας νοείται ότι οι συνεργατικές εταιρείες λειτουργούν με βάση το δικό τους θεσμικό πλαίσιο , λαμβάνουν αποφάσεις και υιοθετούν πολιτικές οι οποίες όμως δεν συγκρούονται με τις πρόνοιες του θεσμικού πλαισίου και τις συνεργατικές Αρχές και λειτουργούν ανεξάρτητα από τις επιδιώξεις οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου ή οποιουδήποτε άλλου ξένου παράγοντα.

Παράλληλα , οι συνεργατικές εταιρείες στηρίζονται στην υλική και ηθική βοήθεια των μελών τους και σε κανένα εξωγενή παράγοντα. Τα μέλη συνεισφέρουν στο μετοχικό κεφάλαιο και δημιουργούν την αναγκαία οικονομική βάση για τη λειτουργία της εταιρείας . Αποφασίζουν τη δημιουργία αποθεματικών κεφαλαίων τα οποία ενισχύουν συνεχώς με σημαντικό μέρος των πλεονασμάτων που επιτυγχάνονται. Συνεργάζονται στενά με την εταιρεία τους και συμβάλλουν στη δημιουργία των πλεονασμάτων . Το μέλος ,πολλές φορές, παραμερίζει βραχυπρόθεσμο ατομικό οικονομικό του συμφέρον προς όφελος των συμφερόντων της ολότητας των μελών και της εταιρείας του. Τα μέλη αναλαμβάνουν συχνά αλληλέγγυες ευθύνες προσθέτοντας έτσι στη δύναμη και στην αξιοπιστία του οργανισμού τους και γενικά συμπεριφέροντε κατά τρόπο που καθιστά , κατά κανόνα, αχρείαστη οποιαδήποτε εξωτερική βοήθεια. Είναι δεδομένο ότι όλες οι πράξεις της εταιρείας τελούν κάτω από το δημοκρατικό έλεγχο των μελών για το οποίο έγινε εκτενέστερη αναφορά στην ανάλυση της δεύτερης συνεργατικής Αρχής.

Η Αρχή αυτή διασαφηνίζει, ταυτόχρονα, ότι σε περίπτωση που μια συνεργατική εταιρεία συνάψει συμφωνίες με τρίτους, συμπεριλαμβανόμενης σε αυτούς και της κυβέρνησης , ή να εξασφαλίσει κεφάλαια από εξωτερικές πηγές θα πρέπει οι όροι που υπογράφονται να διασφαλίζουν την αυτονομία και τον έλεγχο της από τα μέλη.

ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΧΗ :“ Εκπαίδευση ,κατάρτιση και πληροφόρηση

Οι συνεργατικές εταιρείες εξασφαλίζουν εκπαίδευση και κατάρτιση για τα μέλη, τους αιρετούς αντιπροσώπους, τους διευθυντές και τους υπαλλήλους τους έτσι ώστε να μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στην ανάπτυξη των συνεργατικών εταιρειών τους.

Ενημερώνουν το κοινό , ειδικότερα τη νέα γενιά και τους ηγέτες της κοινής γνώμης , για τη φύση του συνεργατισμού και τα ωφελήματα που προσφέρει.

Ιστορικά το θέμα της εκπαίδευσης απασχόλησε πολύ σοβαρά τους πρώτους συνεργατιστές οι οποίοι έθεσαν σε εφαρμογή τη συνεργατική φιλοσοφία . Οι σκαπανείς του καταναλωτικού συνεταιρισμού του Rochdale στο Ηνωμένο Βασίλειο και οι ιδρυτές της Συντροφίας των Αμπελακίων στην Ελλάδα , για παράδειγμα, ταυτόχρονα με την ίδρυση των εταιρειών τους, αποφάσισαν να διαθέτουν μέρος των πλεονασμάτων για σκοπούς εκπαίδευσης των μελών και του προσωπικού τους. Πρόσθετα , ίδρυσαν αναγνωστήρια για διευκόλυνση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και βιβλιοθήκες με εύκολη πρόσβαση για άντληση γνώσης και πληροφόρησης.

Σύμφωνα με την Αρχή αυτή οι συνεργατικές εταιρείες εξασφαλίζουν εκπαίδευση και κατάρτιση στα μέλη τους , στους αιρετούς αντιπρόσωπους τους, στους διευθυντές και στους υπαλλήλους τους. Ο στόχος της εκπαίδευσης είναι η διεύρυνση των πνευματικών δυνατοτήτων των εκπαιδευομένων για να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τη συνεργατική θεωρία κι να συμμετέχουν ενεργά και αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των συνεργατικών εταιρειών τους. Η ίδια Αρχή αποδίδει τη δέουσα σημασία στη ανάγκη της διαφώτισης για τη φύση του συνεργατισμού και ωφελήματα που προσφέρει . Η διαφώτιση στρέφεται προς την κοινωνία και ιδιαίτερα προς τη νέα γενιά και τους ηγέτες της κοινής γνώμης.

Πρακτικά η Αρχή της εκπαίδευσης, κατάρτισης και πληροφόρησης υλοποιείται από τις συνεργατικές εταιρείες με διάφορους τρόπους όπως `` με τη χρηματοδότηση συνεργατικών σπουδών ή τη λειτουργία σχολών συνεργατικής εκπαίδευσης , με τη διοργάνωση σεμιναρίων , διαλέξεων και άλλων εκδηλώσεων συνεργατικού περιεχομένου , με την έκδοση βιβλίων , εφημερίδων , περιοδικών , αφισών και άλλου εντύπου ή ηλεκτρονικού υλικού , με την αξιοποίηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης για την προβολή θέσεων σε επίκαιρα συνεργατικά θέματα, την δημοσίευση άρθρων , αναλύσεων και πληροφοριών συνεργατικού περιεχομένου κ.α.

Στην Κύπρο οι συνεργατικές εταιρείες συμπεριλαμβάνουν στους ειδικούς κανονισμούς λειτουργίας τους πρόνοια με την οποία τους δίνεται η δυνατότητα να χρησιμοποιούν μέρος των πλεονασμάτων τους για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Αρμόδιος φορέας για τη γενικότερη πληροφόρηση της κοινωνίας και τη διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι η Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία.

ΕΚΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΧΗ : Συνεργασία μεταξύ των συνεργατικών εταιρειών

Οι συνεργατικές εταιρείες εξυπηρετούν τα μέλη τους περισσότερο αποτελεσματικά και ενδυναμώνουν το συνεργατικό κίνημα συνεργαζόμενες μεταξύ τους σε τοπικό , περιφερειακό , εθνικό και διεθνές επίπεδο .

Η Αρχή αυτή καθορίζει τη συνεργασία μεταξύ των συνεργατικών ιδρυμάτων σε τοπικό , περιφερειακό , εθνικό και διεθνές επίπεδο ως παράγοντα αποτελεσματικής εξυπηρέτησης των μελών και ενδυνάμωσης του συνεργατικού κινήματος . Όπως τα μέλη κάθε πρωτοβάθμιας συνεργατικής εταιρείας συνεργάζονται μεταξύ τους με στόχο την προώθηση των κοινών συμφερόντων τους, έτσι και τα συνεργατικά ιδρύματα επιβάλλεται να προωθούν τη συνεργασία μεταξύ τους τόσο για την ενίσχυση του συνεργατικού κινήματος γενικά όσο και για την καλύτερη εξυπηρέτηση τόσο των ιδίων όσο και των μελών τους .

Εμπειρικά αποδεικνύεται ότι η συνεργασία μεταξύ συνεργατικών εταιρειών που διεξάγουν συμπληρωματικές εργασίες είναι ευκολότερη παρά η συνεργασία μεταξύ εταιρειών που έχουν το ίδιο αντικείμενο δραστηριότητας. Για , παράδειγμα, η συνεργασία είναι ευκολότερη μεταξύ μιας πιστωτικής εταιρείας που χρηματοδοτεί τη γεωργική παραγωγή και των εταιρειών που αναλαμβάνουν να εμπορευθούν ή να μεταποιήσουν τα γεωργικά προϊόντα. Στη προκειμένη περίπτωση ο στόχος είναι η εξυπηρέτηση του αγρότη και είναι

κοινός.

Αντίθετα, η συνεργασία μιας πιστωτικής εταιρείας με άλλες πιστωτικές εταιρείες που ασκούν τις ίδιες δραστηριότητες είναι δυσκολότερη. Τούτο οφείλεται κυρίως στον ανταγωνισμό που αναπτύσσεται μεταξύ τους ο οποίος τείνει πολλές φορές να λειτουργήσει σε βάρος της ευγενούς άμιλλας και να επισκιάσει τη συνεργατική αλληλεγγύη. Είναι προφανές ότι η γενεσιουργός αιτία είναι η εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων των μελών μιας συνεργατικής εταιρείας τα οποία δεν συμπίπτουν με τα οικονομικά συμφέροντα των μελών των άλλων εταιρειών που ασκούν την ίδια δραστηριότητα.

Ανεξάρτητα , όμως , από τις δυσκολίες που αναφύονται, με βάση αυτή τη συνεργατική Αρχή , η συνεργασία μεταξύ των συνεργατικών ιδρυμάτων επιβάλλεται να είναι στενή, συνεχής και ειλικρινής. Τα θετικά αποτελέσματα της συνεργασίας είναι πολλά και ποικίλα, Αντιμετωπίζονται κοινά προβλήματα, ανταλλάσσονται εμπειρίες , προωθείται η καλύτερη εξυπηρέτηση των μελών, αλληλοσυμπληρώνονται τα συστήματα λειτουργίας , επιτυγχάνεται ευκολότερα ο εκσυγχρονισμός και η προσαρμογή σε νέα δεδομένα , η φωνή του συνεργατικού κινήματος και των οργάνων του γίνεται περισσότερο αποτελεσματική κ.λπ.

Στην Κύπρο , τα συνεργατικό κίνημα διέρχεται μια δύσκολη φάση. Η ολοκλήρωση της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι υποχρεώσεις που ανέλαβε επιβάλλουν την πλήρη συνεργασία μεταξύ των συνεργατικών εταιρειών. Η πλήρης εναρμόνιση του κινήματος με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και η επιτυχής αντιμετώπιση του απαιτητικού ευρωπαϊκού περιβάλλοντος προϋποθέτουν την αгаστή συνεργασία όλων των συνεργατικών δυνάμεων.

Θεσμοθετημένα πεδία συνεργασίας υπάρχουν ήδη πολλά. Είναι η Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, ο Κεντρικός Φορέας που αναμένεται να λειτουργήσει σύντομα, όλες οι δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνεργατικές εταιρείες και άλλα.

ΕΒΔΟΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΡΧΗ: Κοινωνικό ενδιαφέρον

Οι συνεργατικές εταιρείες εργάζονται για σταθερή ανάπτυξη των κοινωνιών τους εφαρμόζοντας πολιτικές που αποφασίζουν από τα μέλη τους.

Παρά το γεγονός ότι οι συνεργατικές εταιρείες έχουν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τους την εξυπηρέτηση του ατόμου, εργάζονται παράλληλα για την ανάπτυξη της κοινωνίας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Η πολιτική που εφαρμόζεται πηγάζει από τις ανάγκες της ίδιας της κοινωνίας και αποφασίζετε από τα μέλη. Οι βασικότεροι άξονες της συνεργατικής κοινωνικής πολιτικής, με την ευρύτερη έννοια του όρου, είναι η αύξηση του εθνικού προϊόντος, η αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου, η περιφερειακή ανάπτυξη και η προώθηση προγραμμάτων κοινωνικού χαρακτήρα.

A. Αύξηση του εθνικού προϊόντος : Οι συνεργατικές εταιρείες, με την οικονομική δραστηριότητα που αναπτύσσουν, συμβάλλουν στην αύξηση του εθνικού προϊόντος και στην βελτίωση των άλλων οικονομικών δεικτών της χώρας. Για παράδειγμα η χρηματοδότηση της γεωργίας συμβάλλει στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής, η διάθεση των αγροτικών προϊόντων σε αγορές του εξωτερικού στη βελτίωση του ισοζυγίου εξωτερικών συναλλαγών και του ισοζυγίου πληρωμών, η απασχόληση εργατικού δυναμικού στη μείωση της ανεργίας, η συνεργατική παρέμβαση στον καταναλωτικό τομέα στην συγκράτηση των τιμών και συνεπώς στη μείωση του ρυθμού αύξησης του πληθωρισμού κ.λπ.

B. Αναδιανομή του εισοδήματος και του πλούτου : Τα κέρδη των ιδιωτικών επιχειρήσεων διανέμονται στους μετόχους οι οποίοι, κατά κανόνα, είναι αριθμητικά ελάχιστοι, ανάλογα με το ποσό που επενδύουν στην επιχείρηση. Στις συνεργατικές εταιρείες τα πλεονάσματα που πραγματοποιούνται επιστρέφονται στα μέλη είτε με τη μορφή χρημάτων είτε με τη μορφή άλλων ωφελημάτων ανάλογα με το μέγεθος της συνεργασίας τους με αυτές. Παράλληλα, οι συνεργατικές εταιρείες ανακόπτουν τις μονοπωλιακές ή μονοψωνιακές τάσεις που αναπτύσσονται στην αγορά ακόμα και σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού. Οι συνεργατικές εταιρείες, επίσης, διαθέτουν τα χρηματικά μέσα που έχουν στην διάθεση τους για την ικανοποίηση των αναγκών των

μελών τους χωρίς καμιά διάκριση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση των εισοδημάτων των μελών και κυρίως εκείνων με τη χαμηλότερη οικονομική επιφάνεια.

Γ. Περιφερειακή ανάπτυξη : Η συμβουλή των συνεργατικών κινήματων στην περιφερειακή ανάπτυξη είναι μεγάλης σημασίας. Η ιδιωτική επιχείρηση επιλέγει τον τόπο δραστηριότητας της με μόνο κριτήριο την απόδοση των επενδύσεων στις οποίες θα προβεί. Συνεπώς, η εγκατάσταση στην περιφέρεια είναι συνήθως αντισυμβαλλόμενη για τις ίδιες. Οι συνεργατικές εταιρείες αντίθετα ιδρύονται τοπικά για να εξυπηρετήσουν τα μέλη τους ή επιλέγουν τον τόπο εγκατάστασης τους με κριτήριο το οικονομικό συμφέρον των μελών τους.

Οι συνεργατικές εταιρείες έχουν από τη φύση τους τοπικό χαρακτήρα. Αναζητούν ευκαιρίες επένδυσης μόνο στη περιοχή τους και όχι σε όλη τη χώρα ή στο εξωτερικό. Κατά συνέπεια, τα κεφάλαια τους επενδύονται στην περιφέρεια και συμβάλλουν έτσι στη τοπική ανάπτυξη. Ορθά έχει διαπιστωθεί ότι οι συνεργατικές εταιρείες αποτελούν τους οικονομικής και κοινωνικούς πνεύμονες της υπαίθρου.

Δ. Προώθηση προγραμμάτων κοινωνικού χαρακτήρα : Οι συνεργατικές εταιρείες υιοθετούν προτάσεις των μελών τους ή εγκρίνουν πρωτοβουλίες της διοίκησης οι οποίες έχουν έντονα κοινωνικό χαρακτήρα με τη στενότερη έννοια του όρου. Η προστασία του περιβάλλοντος, η ανάπτυξη πολιτιστικών δραστηριοτήτων, η στήριξη του αθλητισμού, η καλλιέργεια των ηθικών αξιών στη νέα γενιά, η συμπαράσταση στους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας, η οικονομική και ηθική ενίσχυση αναξιοπαθούντων ατόμων κ.λπ. είναι μερικές από τις κατευθύνσεις της συνεργατικής κοινωνικής δραστηριότητας.

2.6.Η ΤΡΙΠΛΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΕΛΟΥΣ

Από τις συνεργατικές Αρχές απορρέει η τριπλή ιδιότητα του μέλους μιας συνεργατικής εταιρείας. Πρώτον, το μέλος έχει την ιδιότητα του ιδιοκτήτη υπό την έννοια ότι συμμετέχει

υποχρεωτικά στο μετοχικό κεφάλαιο της συνεργατικής εταιρείας. Δεύτερον, είναι το άτομο που έχει την αρμοδιότητα να ασκεί έλεγχο στη διοίκηση και να εγκρίνει ή να απορρίπτει τις πράξεις της και τρίτον είναι το άτομο το οποίο χρησιμοποιεί την εταιρεία ως πελάτης. Επιγραμματικά μπορεί να λεχθεί ότι το μέλος συγκεντρώνει ταυτόχρονα την ιδιότητα του ιδιοκτήτη, του πλάτη και του ελέγχοντα – διευθύνοντος. Στις εταιρείες κεφαλαίου η σχέση είναι διαφορετική. Στις μεγάλες εταιρείες η ιδιότητα του ιδιοκτήτη υπό την έννοια του μετόχου, η ιδιότητα του πελάτη και η ιδιότητα του ελέγχοντα ατόμου δεν συμπίπτουν κατά κανόνα ή εάν συμπίπτουν δεν αποτελούν στοιχείο που μπορεί να επηρεάσει την εταιρική δραστηριότητα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι μετόχοι των μεγάλων εταιρειών αναμένουν απλώς την απόδοση του κεφαλαίου που επένδυσαν και συνήθως δεν έχουν καμία αρμοδιότητα στα εταιρικά δρώμενα.

Στις μεσαίες κα μικρές εταιρείες οι ιδιότητες του ιδιοκτήτη και του εκλέγοντος. Οι προσώπου συμπίπτουν στα ίδια άτομα αλλά το πελατολόγιο της εταιρείας αντλείται από το ευρύτερο κοινό.

2.7.ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Η εφαρμογή των συνεργατικών Αξιών και των συνεργατικών Αρχών δεν αφορά μόνο τις συνεργατικές εταιρείες. Αφορά παράλληλα και τα μέλη των συνεργατικών εταιρειών. Ο συνεργατισμός δεν αποτελεί μονόδρομο ούτε έχει μονοδιάστατο χαρακτήρα. Οι συνεργατικές εταιρείες και τα μέλη τους λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία. Αμφότεροι δίνουν και παίρνουν. Οι συνεργατικές εταιρείες αντλούν την δύναμη τους από τα μέλη και επιστρέφουν σε αυτά αγαθά και υπηρεσίες. Τα μέλη στηρίζουν θεωρητικά και έμπρακτα την εταιρεία τους και απολαμβάνουν τα ωφέληματα που τους προσφέρει.

Συνοπτικά η συμπεριφορά των μελών πρέπει να διέπεται από τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά:

A. Κατανόηση της σχέσης αμοιβαιότητας μέλους και συνεργατικής εταιρείας :

Έχει παρατηρηθεί ότι στα αρχικά στάδια της ίδρυσης ενός συνεργατικού οργανισμού το

ενδιαφέρον των μελών είναι αυξημένο και βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα. Σταδιακά το ενδιαφέρον μειώνεται και η σχέση μέλους και συνεργατικής εταιρείας καθίσταται ετεροβαρής. Η αμοιβαιότητα που πρέπει να κυριαρχεί στις σχέσεις μέλους και εταιρείας εξασθενίζει. Ανεξάρτητα από τους λόγους που οδηγούν σε αυτή τη κατάσταση, τα μέλη, για το δικό τους συμφέρον, δεν πρέπει να ξεχνούν ότι για να πάρουν τα μέγιστα πρέπει να δώσουν τα ελάχιστα. Η αμοιβαιότητα στις σχέσεις μέλους και συνεργατικής εταιρείας είναι κρίσιμης σημασίας και τούτο, είναι επιβεβλημένο, να γίνεται πλήρως κατανοητό από όλους. Ιδιαίτερα πρέπει να γίνεται κατανοητό από τα μέλη.

B. Συνεχές και έμπρακτο ενδιαφέρον:

Η πρόοδος μιας συνεργατικής εταιρείας τελεί σε άμεση συνάρτηση με την ικανοποίηση των αναγκών των μελών. Κατά συνέπεια το κάθε μέλος έχει υποχρέωση να ενδιαφέρεται αδιάλειπτα και να συμμετέχει ενεργά στις διεργασίες που λαμβάνουν χώρα στην εταιρεία του. Η υποβολή εισηγήσεων, η παρουσίαση νέων ιδεών και προτάσεων, η άσκηση εποικοδομητικής κριτικής στις περιπτώσεις που χρειάζεται, η αναζήτηση πληροφόρησης κ.λπ., συνθέτουν την εκδήλωση του ενδιαφέροντος των μελών προς την εταιρεία τους.

Γ. Προθυμία για ανάληψη διοικητικών ευθυνών:

Τα μέλη πρέπει να είναι έτοιμα να επωμισθούν διοικητικές ευθύνες κυρίως με τη συμμετοχή τους στα αιρετά όργανα της εταιρείας τους. Θα πρέπει όμως το μέλος να επιμετρά τις δυνάμεις και τις δυνατότητες του σε σχέση με τις απαιτήσεις της θέσης την οποία φιλοδοξεί να καταλάβει.

Δ. Επιλογή των αρίστων στα αιρετά διοικητικά όργανα :

Η επιλογή των αρίστων στα αιρετά διοικητικά όργανα μιας συνεργατικής εταιρείας διασφαλίζει τη χρηστή διοίκηση και την πρόοδο της προς όφελος του συνόλου των μελών. Συνεπώς, το κάθε μέλος κατά την άσκηση του εκλογικού δικαιώματός του έχει καθήκον να συμπεριφέρεται με ευθυκρισία και μακριά από οποιαδήποτε επιρροή ή σκοπιμότητα που είναι ξένη προς τα καλώς νοούμενα συμφέροντα της εταιρείας και των μελών.

Ε. Συλλογικό πνεύμα και σεβασμός της αντίθετης άποψης:

Το μέλος, κατά την άσκηση της συνεργατικής δραστηριότητας του πρέπει να συμπεριφέρεται με πνεύμα συνεργασίας και να προωθεί έμπρακτα τη συλλογική δράση. Ο σεβασμός της αντίθετης άποψης και ο προβληματισμός στο περιεχόμενο της συνιστά αξιοποίηση του πνευματικού πλούτου των μελών και λειτουργεί προς όφελος όλων. Οι εγωιστικές τάσεις και ο ατομικισμός πρέπει να παραμερίζονται και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να κυριαρχούν στη συνεργατική δράση των μελών.

Στ. Οι υποχρεώσεις των μελών που πηγάζουν από την τριπλή ιδιότητα τους:

Τα μέλη μιας συνεργατικής εταιρείας όπως έχει αναφερθεί έχουν τριπλή ιδιότητα. Είναι ταυτόχρονα πελάτες, ιδιοκτήτες και ελέγχονται πρόσωπα. Η ορθή συνεργατική συμπεριφορά επιβάλλει στο μέλος, να παραμερίζει το προσωπικό του συμφέρον και να συμπεριφέρεται ως ιδιοκτήτης προωθώντας έτσι τα γενικότερα συμφέροντα της εταιρείας και των μελών.

Ζ. Οι οικονομικές θυσίες:

Τα μέλη των συνεργατικών εταιρειών έχουν υποχρέωση να συνεισφέρουν οικονομικά στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας τους όταν αυτό είναι αναγκαίο. Ιδιαίτερα όταν η συνεργατική εταιρεία διανύει τα πρώτα στάδια της ζωής που οι ανάγκες εξευρέσεως χρηματικών κεφαλαίων είναι πιεστικές. Επίσης τα μέλη πρέπει να είναι προθυμα να προσφέρουν δωρεάν εργασία όταν οι ανάγκες το απαιτούν. Οι οικονομικές θυσίες των μελών διασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της εταιρείας τους και την καθιστούν ικανή να τους επιστρέψει στο πολλαπλάσιο όσα της προσφεραν.

2.8. Νομικό Καθεστώς³

Οι Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες έχουν ως κύριο σκοπό τους την παροχή πιστώσεων και υπηρεσιών στα μέλη τους σύμφωνα με τις συνεργατικές αρχές της αμοιβαιότητας και αλληλοβοήθειας. Είναι εγγεγραμμένες Συνεργατικές Εταιρείες και συμμορφώνονται με

³ Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα

τους περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμους και τους Κανονισμούς. Το κύριο έργο των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών είναι η αποδοχή καταθέσεων και η παροχή δανείων στα μέλη τους σε όλα τα στρώματα του πληθυσμού, στις ιδιαίτερες περιοχές λειτουργίας τους. Είναι οργανώσεις που δεν ελαύνονται από το κίνητρο του κέρδους και κάθε μια από αυτές διοικείται από τη δική της Επιτροπή που εκλέγεται μεταξύ των μελών της που είναι πρόσωπα που ζουν στην περιοχή των εργασιών της εταιρείας.

Διοίκηση και Εποπτεία

Τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα που αποτελούν το Συνεργατικό Κίνημα εποπτεύονται από τη δική τους Αρμόδια Εποπτική Αρχή - την Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιριών. Η Αρχή αυτή είναι υπεύθυνη για την έγγραφη, την προώθηση και την εποπτεία τους. Η Αρμόδια Εποπτική Αρχή ελέγχει τα ΣΠΙ με τακτικές επιθεωρήσεις, συναντήσεις και με βάση τις εκθέσεις ελέγχου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιριών.

Ο έλεγχος των συνεργατικών εταιριών πραγματοποιείται από την Ελεγκτική Υπηρεσία η οποία σύμφωνα με την Συνεργατική Νομοθεσία αποτελεί μια ανεξάρτητη νομική οντότητα και τα κόστη της οποίας καλύπτονται από τα συνεργατικά ιδρύματα υπό την μορφή ελεγκτικών δικαιωμάτων. Διοικείται από μια πενταμελή Επιτροπή, τα μέλη της οποίας διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Δύο από τα μέλη προτείνονται από τη Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία

2.9.Επίπεδα Οργάνωσης

Τα Συνεργατικά Ιδρύματα ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες :

(α)Πρωτοβάθμια Ιδρύμα

Το πρωτοβάθμιο επίπεδο αποτελείται από Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες της υπαίθρου κυρίως, Συνεργατικά Ταμιευτήρια Παντοπωλεία, Συνεργατικά Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης, Φρουτοπαραγωγών, Οινοποιητικές Συνεργατικές, Παραγωγής ελαιολάδου, Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων, Χειροτεχνία και άλλα μέλη των οποίων είναι φυσικά πρόσωπα.

(β) Δευτεροβάθμια Ιδρύματα

Το δευτεροβάθμιο επίπεδο περιλαμβάνει Συνεργατικές Εταιρείες στις οποίες ένα τουλάχιστον μέλος είναι πρωτοβάθμια Συνεργατική Εταιρεία. Αυτό το επίπεδο συνίσταται συνήθως από ενώσεις Πρωτοβάθμιων Συνεργατικών καθώς και από αριθμό φυσικών προσώπων – μελών ασχολούνται με παρόμοιες δραστηριότητες. Επίσης περιλαμβάνει Ενώσεις που ασχολούνται με Εμπορία Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Παραγωγή και Διανομή κλπ.

(γ) Τριτοβάθμια Ιδρύματα

Το τριτοβάθμιο επίπεδο περιλαμβάνει Συνεργατικές εταιρείες στις οποίες ένα τουλάχιστον μέλος είναι δευτεροβάθμια Συνεργατική Εταιρεία. Αποτελείται από συνενώσεις, βιομηχανικές και εμπορικές μονάδες ποικίλων τύπων περιλαμβανομένων εξωτερικού εμπορίου, ναύλωσης πλοίων, ναύλωσης αεροπλάνων κ.α. Σ' αυτή την κατηγορία ανήκει η Παγκύπρια Συνεργατική Ομοσπονδία και η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα.

Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία

Έχει ως κύριο σκοπό την προστασία των συμφερόντων του Συνεργατικού Κινήματος και να ενεργεί υπό συμβουλευτική ιδιότητα προς το Τμήμα Συνεργατικής Ανάπτυξης, και επαγρυπνεί ώστε η διαμόρφωση συνεργατικής πολιτικής, να συνάδει με τις διεθνώς αποδεκτές Συνεργατικές Αρχές.

Τομείς Οικονομικής Δραστηριότητας

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και οι άλλες Συνεργατικές Εταιρείες μαζί υπηρεσιών που προσφέρει. Δεν υπάρχει χωριό στην Κύπρο χωρίς ένα αποτελούν το Συνεργατικό Κίνημα. Το Κίνημα είναι οικονομικά υγιές και πολύ ανταγωνιστικό τόσο από απόψεως της ποιότητας όσο και του κόστους των Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα ή Συνεργατικό Παντοπωλείο. Ο ολικός αριθμός των μελών των Συνεργατικών Εταιρειών στην Κύπρο, ξεπερνά τις 500.000. Είναι φανερό ότι η τεράστια πλειονότητα του πληθυσμού της Κύπρου, (που υπολογίζεται στις 700.000) εξυπηρετείται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, από τις πολλαπλές δραστηριότητες του Κυπριακού Συνεργατικού Κινήματος.

Το Συνεργατικό Κίνημα ασχολείται με τραπεζικά και καταναλωτικά θέματα, καθώς και με τους τομείς Εμπορίου, Βιομηχανίας, Εμπορίου και των Υπηρεσιών.

(α)Τραπεζικός Τομέας

Ο Τραπεζικός Τομέας, που περιλαμβάνει όλες τις Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες, και τα Συνεργατικά Ταμιευτήρια, είναι ο κύριος άξονας του Συνεργατικού Κινήματος στην Κύπρο. Μέσω αυτού του τομέα, επιτυγχάνεται η αυτοχρηματοδότηση των μελών – φυσικών προσώπων και των Συνεργατικών Ιδρυμάτων. Είναι ακριβώς γι' αυτό το λόγο που ο Τραπεζικός Τομέας του Κινήματος τυγχάνει ιδιαίτερης προσοχής και μέριμνας. Η Τράπεζα, μαζί με τις 365 δραστηριοποιημένες Συνεργατικές Πιστωτικές Εταιρείες – μέλη της, αποτελούν τον δεύτερο μεγαλύτερο τραπεζικό όμιλο, από πλευράς των ολικών στοιχείων του ενεργητικού τους. Το συνολικό ύψος των καταθέσεων που διαχειρίζεται το Συνεργατικό Κίνημα ξεπερνά τα ΑΚ4 δισεκατομύρια και αντιπροσωπεύει μερίδιο 32% του ολικού ποσού των σε κυπριακές λίρες καταθέσεων σε τραπεζικά ιδρύματα στην Κύπρο. Το ολικό ποσό των δανείων του Συνεργατικού Κινήματος ξεπερνά τα ΑΚ3,3 δισεκατομύρια και αντιπροσωπεύει μερίδιο αγοράς 33%.

(β)Καταναλωτικός Τομέας

Ο καταναλωτικός Τομέας, περιλαμβάνει όλα τα Συνεργατικά Παντοπωλεία και Υπεραγορές που συνυπάρχουν και λειτουργούν πλάι - πλάι με τα ιδιωτικά καταστήματα στα πλαίσια του ελεύθερου κοινωνικοοικονομικού συστήματος της Κύπρου.

(γ)Τομέας Εμπορίας και Βιομηχανίας

Ο Τομέας Εμπορίας και Βιομηχανίας περιλαμβάνει όλες τις Συνεργατικές Ενώσεις και Οργανώσεις βιομηχανίας, μάρκετινγκ, (περιλαμβανομένων εξαγωγών), διανομής και συσκευασίας γεωργικών και άλλων προϊόντων. Η συμβολή όλων αυτών των Εταιρειών στην οικονομία της Κύπρου, είναι πολύ μεγάλης σημασίας.

(δ)Τομέας Εμπορικών Εργασιών

Ο Τομέας Εμπορικών Εργασιών περιλαμβάνει όλες τις Συνεργατικές Εταιρείες που ως

κύρια δραστηριότητα τους έχουν την εμπορία και προσφορά υπηρεσιών, ναυτικές, ιατροφαρμακευτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες. Στον τομέα του εισαγωγικού εμπορίου, ιδιαίτερα γεωργικών χρεωδών, οι Συνεργατικές Εταιρείες παίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομία του τόπου.

2.10. Άλλοι Τομείς Δραστηριότητας

(α) Χρηματοδοτήσεις Γεωργών

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, σε συνεργασία με τις εταιρείες μέλη της που είναι Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα, είναι σε θέση να ικανοποιεί σε μεγάλο βαθμό τις χρηματοληπτικές ανάγκες των γεωργών, υπό μορφή δανείων, τόσο βραχυπρόθεσμων όσο και μακροπρόθεσμων. Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα είναι επίσης ο μεγαλύτερος εισαγωγέας και διανομέας λιπασμάτων με ένα ποσοστό γύρω στα 80% τέτοιων εισαγωγών στην Κύπρο. Το μερίδιο της στις συνολικές εισαγωγές άλλων εμπορευμάτων γεωργικής χρήσης είναι επίσης αρκετά σημαντικό.

(β) Ενώσεις Χονδρικού Εμπορίου

Η συμβολή στην οικονομία δύο Ενώσεων Χονδρικού Εμπορίου, της «ΕΣΕΛ – ΣΠΟΛΠ» και «ΣΠΕΑΛ», είναι επίσης άξια προσοχής. Αυτές οι ενώσεις προμηθεύουν τα συνεργατικά παντοπωλεία που είναι μέλη τους με προϊόντα σε μεγάλες ποσότητες, αξίας πολλών εκατομμυρίων κυπριακών λιρών.

(γ) Οινοβιομηχανία

Οι Κυπριακές Συνεργατικές έχουν επίσης σημαντική παρουσία στην οινοβιομηχανία. Η Συνεργατική Οινοβιομηχανία «ΣΟΔΑΠ» επεξεργάζεται και εμπορεύεται γύρω στο 45% της ολικής παραγωγής σταφυλιών που χρησιμοποιεί η κυπριακή οινοβιομηχανία. Είναι επίσης

σημαντικός εξαγωγέας κρασιών και οινοπνευμάτων.

(δ)Χρηματιστηριακός Τομέας

Μετά την έναρξη των εργασιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, το Συνεργατικό Κίνημα, στα πλαίσια των συντονισμένων προσπαθειών του για συνεχή επέκταση και εκσυγχρονισμό, αποφάσισε να συμμετάσχει αποφασιστικά στον τομέα των επενδύσεων και των χρηματιστηριακών συναλλαγών. Για το σκοπό αυτό ιδρύθηκε η Μετοχική Εταιρεία «Λευκόνοικο», (Εταιρεία Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου) σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Εταιρειών Νόμου, με εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο ΛΚ25 εκατομμυρίων (σε μετοχές της ΛΚ1 εκάστη).

Στη συνέχεια το «Λευκόνοικο» ίδρυσε την Επενδυτική Εταιρεία «Δήμητρα», αρχικά με εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο ΛΚ20,6 εκατομμύρια. Σε επόμενο στάδιο η «Δήμητρα» μετατράπηκε σε Δημόσια Εταιρεία, με την έκδοση επιπρόσθετων 180.000.000 μετοχών ΛΚ1,00 εκάστη. Το «Λευκόνοικο Επενδυτική» σχημάτισε στη συνέχεια Χρηματιστηριακή Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης που λειτουργεί σαν πράκτορας μετοχών και είναι εξουσιοδοτημένη να διαπραγματεύεται συναλλαγές σε μετοχές του χρηματιστηρίου στο πάτωμα του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου. Η επενδυτική πολιτική της Εταιρείας, έχει σκοπό να επιτυγχάνει μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα κέρδη ψηλού επιπέδου, μέσω ενός ποικίλου χαρτοφυλακίου, αποτελούμενου από μετοχές, warrants, δικαιώματα, κυβερνητικά χρεόγραφα ή οποιαδήποτε άλλη κινητή περιουσία που τυγχάνει διαπραγμάτευσης στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, ή σε οποιοδήποτε άλλο εγκεκριμένο χρηματιστήριο του εξωτερικού.

1. ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ⁴

Επαρχία	1990	1998	1999	2000	2001	2002
Λευκωσίας	168	156	152	152	152	152
Λεμεσού	147	142	142	142	141	140
Πάφου	103	101	101	102	101	99
Λάρνακας	55	54	54	53	53	53
Αμμοχώστου	23	20	20	20	21	21
Κερύνειας	2	2	2	2	2	2
ΣΥΝΟΛΟ	498	475	471	471	470	467

2. ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας	Αριθμός Συνεργατικών Εταιρειών				Ποσοστό %			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Πιστωτικός	359	360	363	363	76,2	76,4	77,3	77,8
Καταναλωτικός	50	48	42	41	10,6	10,2	8,9	8,8
Εμπορίας Γεωργ. Προϊόντων	29	30	31	29	6,2	6,4	6,6	6,2
Μεταποίησης	15	15	15	15	3,2	3,2	3,2	3,2
Υπηρεσιών	17	17	18	18	3,6	3,6	3,8	3,8
Ασφαλιστικός	1	1	1	1	0,2	0,2	0,2	0,2
ΣΥΝΟΛΟ	471	471	470	467	100	100	100	100

⁴ www.cssda.gov.cy

3. ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑ

Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας	Λοσία		Λοσός		Πάφος		Λ/κα		Αμ/στος		Κ/μεια		Σύνολο	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Πιστωτικός	112	113	108	107	79	79	43	44	15	15	2	2	359	360
Καταναλωτικός	17	17	18	18	9	9	5	3	1	1			50	48
Εμπ. Γεωρ.Πρ.	8	7	7	8	9	10	1	1	4	4			29	30
Μεταποίησης	5	5	6	6	3	3	1	1					15	15
Υπηρεσιών	9	9	3	3	1	1	4	4					17	17
Ασφαλιστικός	1	1											1	1
ΣΥΝΟΛΟ	152	152	142	142	101	102	54	53	20	20	2	2	471	471

Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας	Λοσία		Λοσός		Πάφος		Λ/κα		Αμ/στος		Κ/μεια		Σύνολο	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Πιστωτικός	114	115	108	108	79	78	45	45	15	15	2	2	363	363
Καταναλωτικός	15	14	16	16	8	8	2	2	1	1			42	41
Εμπ. Γεωρ.Πρ.	8	7	8	8	10	9	1	1	4	4			31	29
Μεταποίησης	5	5	6	6	3	3	1	1					15	15
Υπηρεσιών	9	10	3	2	1	1	4	4	1	1			18	18
Ασφαλιστικός	1	1											1	1
ΣΥΝΟΛΟ	152	152	141	140	101	99	53	53	21	21	2	2	470	467

2.11.Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι συνεταιρισμοί στην Ελλάδα⁵

Εάν προς την κολοσσιαία ανάπτυξη, την οποίαν έλαβαν οι συνεταιρισμοί στις άλλες χώρες, καταλαβαίνουμε ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο. . Οι πρωτογενείς συνεταιρισμοί, προέκυψαν εξανάγκης των πραγμάτων, και αρχικά από τη κτηνοτροφία. Ενώθηκαν οι βοσκοί (κοινή εκμετάλλευση) για να κατανέμουν τις εργασίες αλλά και για την κοινή ενοκίαση των λιβαδιών και αργότερα στη από κοινού πώληση των κτηνοτροφικών τους προϊόντων. Όλα αυτά γίνονταν κάτω από την επίβλεψη του αρχιβοσκού που ευθυνόταν και για την πώληση των προϊόντων τους.

Δυστυχώς το κράτος δεν ανεμέτρησε μέχρι προ τίνος την σπουδαιότητα των συναιτερισμών για την εθνική οικονομία, που δεν έλαβε τα μέτρα της για τη διάδοση και σύσταση αυτών. Παρά την ακηδία αυτή ανεφάνη αυθόρμητα, αλλά και μεμονωμένα, η ιδιωτική πρωτοβουλία, στην οποίαν, αν μη τι άλλο, οφείλεται τουλάχιστον ο σημαντικός πειραματισμός και η έμπρακτος απόδειξη ότι είναι κάλλιστα δυνατή, όπως και στις θπόλοιπες χώρες, η ευδοκίμηση του συνεργατισμού και ότι ο σκεπτικισμός και ο φόβος της αποτυχίας για την συνήθη δυσπιστίαν και συντηρητικότητα, ίδια με του χωρικού, δεν πρέπει να αναστείλωσι ποσώς των μεμονομένων προσπαθειών. Ο μετοχικός γεωργικός σύλλογος Αλμυρού, ιδρυθείς ήδη από του 1900, αλλά κατά το 1908 εδραιωθείς επί ασφαλεστέρων συνεταιρικών βάσεων, κέκτηται σήμερα κεφάλαιο άνω των 80.000 δραχμών, εκ του οποίου παρέχει προσωπικά δάνεια σε 160 μέλη, εξ ων πολλοί κολλήγοι, έχει δε δύο αλωνιστικές μηχανάς προς αλωνισμόν των σιτηρών των τε μελών και τρίτων γεωργών εις την επαρχίαν Αλμυρού, σιτοκαθαριστήριο και εκκοκκιστικήν μηχανήν αραβοσίτου.

⁵ Εφημερίδα Ελευθεροτυπία

Αφ' ενός μεν ότι ο γεωργικός πληθυσμός αρχίζει να κατανοή ήδη την ωφελιμότητα και την ανάγκην της συσσωματώσεως αυτού εις γεωργικούς συνεταιρισμούς, αφ' ετέρου δε ότι επιτακτική η ανάγκη της λήψεως καταλλήλων μέτρων προς χειραγώγησιν και εδραίωσιν αυτών, διότι αποτυχία τις εις τα πρώτα βήματα θα εμβάλη εις τους αγρότας νέον οργανισμόν».

Ο ΝΟΜΟΣ 602 της 31ης Δεκεμβρίου 1914/24 Ιανουαρίου 1915

Συνεταιρισμός κατά την έννοιαν του παρόντος νόμου είναι η εταιρεία η οποία έχει κεφάλαιον μεταβλητόν, αποτελείται εκ συνεταίρων, ως ο αριθμός είναι επίσης μεταβλητός, και σκοπεύει την διά της συνεργασίας των συνεταίρων προαγωγήν της ιδιωτικής οικονομίας εκάστου αυτών. Αυτοί οι συνεταιρισμοί είναι ίδια οι πιστωτικοί, οι συνεταιρισμοί αγοράς, πωλήσεως, καταναλώσεως, οι παραγωγικοί, οι οικονομικοί. Οι συνεταιρισμοί, ασχέτως του αντικειμένου της επιχείρησης, διακρίνονται σε γεωργικούς και αστικούς.

Με το νόμο 602/1914 περί συνεταιρισμών που αποτελεί ορόσημο αρχίζει μια καινούργια περίοδος στην ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος στην Ελλάδα.

Σταθμό αποτελεί η ίδρυση της ΠΑΣΕΓΕΣ, στην ίδρυση της οποίας πρωτοστατούσε ο μεγάλος συνεταιριστής Αλέξανδρος Μπαλτατζής που διήνυε τότε την τρίτη δεκαετία της ζωής του. Η δημιουργία των κεντρικών οργανώσεων ΚΥΔΕΠ κ.λπ., είναι άλλοι σταθμοί στην εξέλιξη του συνεταιριστικού κινήματος. Ως επιστέγασμα του πυρετού δημιουργίας της εποχής εκείνης είναι η ίδρυση της ΣΕΚΕ που αποτελεί τη ναυαρχίδα της συνεταιριστικής οργάνωσης και δράσης. Ο δε μεγαλειώδης θεσμός των υποτροφιών, μοναδικός στα συνεταιριστικά χρονικά του κόσμου, δημιούργησε μια νέα κατάσταση και προοπτική για το συνεταιριστικό κίνημα.

Σίγουρα οι συνθήκες της κάθε εποχής αποτελούν ουσιώδη προϋπόθεση για τη δημιουργία μεγάλων επιτευγμάτων, σταθμών θεσμικών αφετηριών.

Χωρίς όμως τον ανθρώπινο παράγοντα και την εμφάνιση στο προσκήνιο φωτισμένων ηγετικών μορφών, όπως ήταν του Αλέξανδρου Μπαλατατζή και του Βασίλη Ιλαντζή, δεν θα υπήρχαν τα επιτεύγματα αυτά. Το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα κάτω από την καθοδήγηση του Αλέξανδρου Μπαλατατζή πραγματοποιεί αλματώδη πρόοδο με τη δημιουργία πολλών κεντρικών οργανώσεων. Το 1981 υπάρχει ένα ισχυρό αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα με ευοίωνες προοπτικές και συνθήκες ανάπτυξης. Δεν μπορούμε όμως να πούμε και σήμερα το ίδιο. Και δυστυχώς φταίει άνθρωποι ανίκανοι που κατέλαβαν σημαντικά πόστα στην ιεραρχία του κινήματος με μεγάλες φιλοδοξίες, ανικανότητα και εξωθεσμικές επιδιώξεις. Και όμως το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα προσέφερε τεράστιες υπηρεσίες τόσο στο συνεταιρισμένο κόσμο όσο και στην εθνική οικονομία.

Το επαναλαμβανόμενο, κατά κόρον, ότι οι συνεταιρισμοί με τις εκάστοτε διαγραφές από την πολιτεία των σωρευμένων χρεών τους αποτελούν πληγή για την εθνική οικονομία, είναι αναληθές. Αυτός που χρωστάει στους συνεταιρισμούς είναι το Ελληνικό κράτος και όχι οι συνεταιρισμοί. Οσες φορές το κράτος επιχείρησε, για την εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής του, να μη χρησιμοποιήσει τους συνεταιρισμούς βρέθηκε σε αδιέξοδα και επέστρεφε πάλι στους συνεταιρισμούς. Το εκάστοτε τίμημα που κατέβαλλε το κράτος υπήρξε δυσανάλογα μικρό για την ποιότητα και ποσότητα της εξυπηρέτησης της αγροτικής πολιτικής ευθύνης του κράτους. Οι διαπραγματεύσεις με το κράτος υστερούσαν κάθε φορά για διάφορους λόγους. Το κράτος λοιπόν και όχι οι συνεταιρισμοί, επαναλαμβάνω, χρωστάει. Γιατί η ηγεσία του συνεταιριστικού κινήματος ποτέ δεν αποτίμησε εμπειριστικώς το χρέος αυτό, το κόστος των υπηρεσιών που προσέφερε προς το κράτος. Αυτό όμως δεν απαλλάσσει τους συνεταιρισμούς από τις ευθύνες τους για το δικό τους μερίδιο της κακοδιοίκησης και κακοδιαχείρισης κ.λπ.

Καταναλωτικοί συνεταιρισμοί

Ο νόμος 602/1914 περιελάμβανε όλα τα είδη των συνεταιρισμών και με τις τροποποιήσεις που είχε υποστεί ήταν ο καλύτερος νόμος στον ευρωπαϊκό χώρο.

Το καλύτερα οργανωμένο και πιο δυναμικό συνεταιριστικό κίνημα στον κόσμο είναι της Δανίας. Και όμως δεν υπάρχει νόμος περί συνεταιρισμών. Καλύπτεται από τους άλλους νόμους, Εμπορικό, Αστικό Κώδικα κ.λπ. Ο μεγάλος συγγραφέας των συνεταιρισμών κ. Αριστείδης Κλήμης στο έργο του—«Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα το 1960» στην εισαγωγή αναφέρει: «Πολλές προσπάθειες έχουν γίνει στη χώρα μας για να αναπτυχθούν οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί. Πρόσφερε ο θεσμός στο παρελθόν και προσφέρει και σήμερα πολλές αξιόλογες υπηρεσίες. Αλλά δεν μπορούμε να πούμε ότι έχει αναπτυχθεί και εξελιχθεί σημαντικά και ότι παίζει κάποιο αξιόλογο ρόλο».

Πολλοί είναι οι λόγοι που δεν πρόκοψαν και δεν προκόβουν και σήμερα οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα σήμερα. Μερικοί λόγοι είναι:

1. Παρανόηση και παραποίηση της έννοιας και των σκοπών του καταναλωτικού συνεταιρισμού.
2. Ο τύπος του κλειστού ομοιοεπαγγελματικού και ομοιοϋπαλληλικού καταναλωτικού συνεταιρισμού.
3. Εσφαλμένη πρόταξη της παροχής πίστωσης, όχι αγοράς μετρητοίς.
4. Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί από ανταγωνιστές γίνονται μέσον προσφοράς πελατείας στο εμπόριο, με πιστώσεις και εκπτώσεις, που σήμερα ιδιαίτερα παρεμποδίζει την ανάπτυξη υγιών καταναλωτικών συνεταιρισμών.
5. Ελλειψη ενδιαφέροντος των μελών.

Όλοι οι κλειστοί συνεταιρισμοί λόγω της ιδιότητάς τους αυτής δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν στους καταστατικούς τους σκοπούς και παρέμειναν υποτυπώδεις -χαλαρές οικονομικές μονάδες. Η Ελλάδα ήταν η μοναδική χώρα στην Ευρώπη, που δεν είχε τον

ιστορικό ορθόδοξο τύπο των ανοιχτών καταναλωτικών συνεταιρισμών.

Όταν το 1960 αντιπρόσωποι από την Ελλάδα πήγαν στη Σουηδία ως υπότροφοι για να μελετήσουν το συνεταιριστικό κίνημα της Σουηδίας, βρέθηκαν μπροστά σε εκπλήξεις. Αυτά που έβλεπαν και μάθαιναν ήταν πρωτόγνωρα προτροπή του προέδρου της ΔΕΣ, dr. Βοπον, ήταν ότι και στην Ελλάδα πρέπει να δημιουργηθούν ανοιχτοί καταναλωτικοί συνεταιρισμοί, πάνω στο πρότυπο των συνεταιρισμών της Ευρώπης, που στηρίζονται στις αρχές του συνεταιρισμού Rochdale.

Όπως είναι γνωστό, ο συνεταιρισμός του Rochdale του 1843 στην Αγγλία είναι ο πρώτος καταναλωτικός συνεταιρισμός με ξεκάθαρες πλέον τις συνεταιριστικές αρχές, όπως σχεδόν ισχύουν μέχρι σήμερα. Το καταστατικό του Α' Ανοικτού Καταναλωτικού Συνεταιρισμού της Θεσσαλονίκης συντάχθηκε στα γραφεία της ΣΕΚΕ το 1962, με τη βοήθεια του νομικού συμβούλου, κ. Δημητρίου Νικήτα. Το καταστατικό υπογράφηκε από 57 ιδρυτικά μέλη, που κατά 50% τουλάχιστον ήταν υπάλληλοι των συνεταιριστικών οργανώσεων ΣΕΚΕ, ΚΥΔΕΠ κ.λπ. Πρώτος πρόεδρος του συνεταιρισμού ήταν ο Αλέξανδρος Δελιγιαννίδης, καθηγητής Φροντιστής, στενός συνεργάτης του Αλέξανδρου Μπαλατζή. Ο συνεταιρισμός από την έγκριση του καταστατικού της 01.11.1962 υπήρχε πλέον ως νομικό πρόσωπο. Εδώ πρέπει να πούμε ότι υπήρξε ιστορική η συμβολή των πρώτων διοικήσεων, που κάτω από τα σκωπτικά χαμόγελα επωνύμων και ανωνύμων επιτέλεσαν ένα γιγάντιο έργο. Η πίστη και η αφοσίωσή τους και η πίστη των μελών του υπήρξαν αποφασιστικοί παράγοντες στην εδραίωση του συνεταιρισμού και μάλιστα κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες.

Ο σκεπτικισμός των πρώτων ημερών, με το άνοιγμα του πρώτου καταστήματος super market στις 4.09.1964, γίνεται ενθουσιασμός. Οι πρώτες δυσκολίες έχουν ξεπεραστεί. Χάρη στην αφοσίωση των μελών του, στους σωστούς χειρισμούς, στην εργατικότητα των διοικήσεων, ο συνεταιρισμός πέτυχε, γιατί δεν απομακρύνθηκε από τις αρχές του και δεν χρησιμοποιήθηκε εξωθεσμικά.

Οι συνεταιρισμοί, όπως είναι γνωστό, ανθούν σε δημοκρατικό περιβάλλον, το ενισχύουν και ενισχύονται. Εθίζουν τα μέλη τους στη δημοκρατική συνεργασία και ηθική. Οι αρχές τους έχουν πανανθρώπινη αξία και εφαρμογή.

Και όμως, ο συνεταιρισμός, ως ελεύθερος και δημοκρατικός θεσμός, παρά τη σχετικότητα του μεγέθους του, κατόρθωσε όλα αυτά τα χρόνια που πέρασαν να προτάσσει έντονα ενεργητική άμυνα ενάντια στην εκμετάλλευση και να ενεργεί ως εξισορροπητικός παράγοντας στον ανταγωνισμό.

Θεωρητικά, κατά την οικονομική επιστήμη, ο ανταγωνισμός τείνει να εξισορροπήσει τις τιμές και επομένως δεν θα υπήρχε ανάγκη τέτοιων θεσμών αυτοπροστασίας. Στην πραγματικότητα, όμως, καταλήγει πάντα σε μονοπωλιακές καταστάσεις που οπωσδήποτε είναι σε βάρος των καταναλωτών. Εδώ ακριβώς έρχεται ο ρόλος του συνεταιρισμού, να ενεργεί στην πράξη ως εξυγιαντικός παράγοντας του ανταγωνισμού και των δομών του προς όφελος όχι μόνο των μελών του, αλλά και των καταναλωτών γενικότερα.

Την εποχή αυτή δυστυχώς στην Ελλάδα βρισκόμαστε μπροστά σε ένα ενός μεγάλο αφελληνισμού του λιανικού εμπορίου και της οικονομίας γενικότερα. Κυριάρχησαν, στον τομέα του λιανικού εμπορίου, γιγάντιες πολυεθνικές επιχειρήσεις

Ο κίνδυνος που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία είναι μέγας. Στόχος τους είναι, αφού με τις ανταγωνιστικές τιμές που δημιουργούν στα ελληνικά προϊόντα εξοντώσουν ό,τι ελληνικό δίκτυο υπάρχει, στη συνέχεια να κατακλύσουν την ελληνική αγορά με τα δικά τους προϊόντα. Η ελληνική βιομηχανία και βιοτεχνία σύντομα δεν θα βρίσκει ελληνικό δίκτυο για τη διάθεση των προϊόντων τους σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Μόνο οι γεωργικοί και αστικοί συνεταιρισμοί, με ριζική αναδιοργάνωση και συνεπή προσπάθεια προσαρμογής τους στα σημερινά δεδομένα μπορούν να αποτελέσουν ένα αντίπαλο δέος και να διαδραματίσουν εθνωφελή ρόλο.

Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει όμως σήμερα ο συνεταιρισμός είναι πολλοί. Πρώτον, εξωγενείς. Ο πολυεθνικός ανταγωνισμός έχει στόχο να εξοντώσει κάθε τι που θα θεωρείται εθνικό. Οι συνεταιρισμοί είναι στο στόχαστρό του. Έχει τη δυνατότητα να απορφανίζει την ελληνική κοινωνία και οικονομία από ηγετικά στελέχη, που είναι τόσο αναγκαία και για την πρόοδο των συνεταιρισμών. Διαθέτει πακτωλό κεφαλαίων και πανάκριβη τεχνογνωσία και

πρακτικές. Θα θέλαμε, όμως, να σταθούμε περισσότερο στους εσωγενείς-εσωτερικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι συνεταιρισμοί. Ο συνεταιρισμός από τη φύση του είναι κοινωνικοοικονομική οργάνωση. Δεν αποβλέπει στο κέρδος ως αυτοσκοπό, αλλά ως μέσον εξυπηρέτησης των μελών του.

Έχει υψηλό κόστος λειτουργίας, που κατά ένα μεγάλο μέρος προέρχεται από τη μονιμότητα των υπαλλήλων του. Υπάρχει εδραιωμένη μια τάση να υπερτονίζονται τα δικαιώματα των εργαζομένων και να αγνοούνται οι υποχρεώσεις. Η αίσθηση της μονιμότητας, η εξασφαλιστική νοοτροπία, η μειωμένη απόδοση, ένα είδος δημοσιούπαλληλικής αδιαφορίας, η μεγάλη ηλικία ως μέσος όρος των εργαζομένων, που είναι αποτέλεσμα της μονιμότητας, είναι σοβαρά μειονεκτήματα για να προσαρμόζεται και να αντιμετωπίζει το σκληρό ανταγωνισμό του διεθνούς κεφαλαίου. Επιπλέον, η έλλειψη των αναγκαιών προσόντων των εργαζομένων που μπορεί να πει κανείς ότι ήταν αρκετά για τις συνθήκες τού τότε ανταγωνισμού, είναι όμως πολύ λίγα για τις σημερινές απαιτήσεις, που επιβάλλεται να είναι αυξημένη ποιοτικά και ποσοστικά η απόδοση των εργαζομένων και στους συνεταιρισμούς.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουν οι εργαζόμενοι στους συνεταιρισμούς ότι η επιβίωσή τους δεν πρέπει να είναι έργο μιας αιρετής και άμισθης διοίκησης, αλλά πρώτιστα δικό τους έργο. Να συμπεριφέρονται απέναντι στα μέλη και στους πελάτες σαν τους φυσικούς εργοδότες γιατί είναι τα αφεντικά τους. Να έχουν βαθιά γνώση της λειτουργίας και των δομών του συνεταιρισμού.

Πρέπει με διαρκή εκπαίδευση, αλλά και με την κατάλληλη επιλογή του αναγκαίου προσωπικού, τα παραπάνω μειονεκτήματα που αναφέραμε να μετατραπούν σε πλεονεκτήματα και θα πρέπει αυτό να είναι το σπουδαιότερο έργο των διοικήσεων και της ηγεσίας των τεχνοκρατών.

Όλες οι δραστηριότητες του συνεταιρισμού, διοίκησης, οικονομικών, τεχνικών κ.λπ., να διέπονται από διαφάνεια. Για να επιβιώσει ο συνεταιρισμός στο μέλλον πρέπει να

βρίσκεται όσο το δυνατό κοντά στα μέλη του και η επιρροή των μελών προς τη διοίκηση να είναι άμεση και αποτελεσματική.

Ο θεσμός του Συνεταρισμού άρχισε να αναπτύσσεται στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία με βάση τον Ν. 2067/92. Τα συνεταιρικά Πιστωτικά Ιδρύματα μετά από ορισμένες διαδικασίες παίρνουν άδεια λειτουργίας για τράπεζα από την Τράπεζα της Ελλάδος και διενεργούν όλες τις τραπεζικές εργασίες μόνο στον Νομό τους. Το ύψος του απαιτούμενου κεφαλαίου παλαιότερα ήταν 600.000.000 δρχ., από την αρχή του 1998 έγινε 900.000.000. δρχ. στα μέσα του 1998 έγινε 1.200.000.000. δρχ. Και από τις 11/4/2001 2.045.000.000. δρχ ή 6.000.000 ευρώ. Οι Συνεργατικές Τράπεζες συναλλάσσονται μόνο με τα μέλη τους για τις βασικές τραπεζικές εργασίες, αλλά και με μη μέλη τους σε δευτερεύουσες εργασίες.

2.12.ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ

Χρειάζεται εκσυγχρονισμός και αναδιάρθρωση δομών με στόχο τη βελτίωση της παραγωγικότητας για εύρυθμη λειτουργία σε ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον. Η εναρμόνιση με το Ευρωπαϊκό περιβάλλον. Η εναρμόνιση με το Ευρωπαϊκό κεκτημένο είναι μια πολύ δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία. Χρειάζεται σκληρή δουλειά, τεχνογνωσία, υπομονή και επιμονή, ψηλό δείκτη υπευθυνότητας και πλήρη αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Συνεργατισμού ως ιδεολογίας κοινωνικής αλληλεγγύης και ευαισθησίας. Χρειάζεται ο Συνεργατισμός να δημιουργήσει μια νέα επιχειρηματική κουλτούρα με κοινωνική συνείδηση. Σε αυτό το καινούργιο και έντονα ανταγωνιστικό τεχνοκρατικό –κοινωνικό περιβάλλον , το Συνεργατικό Πιστωτικό Κίνημα ,πρέπει να εκσυγχρονιστεί σε όλους τους τομείς των δραστηριοτήτων και συμπεριφορών του, με πρωταρχικό στόχο και σκοπό τον τον περιορισμό των εξόδων δηλαδή του κόστους εργασιών του και αύξηση των εσόδων του σε λογικά πλαίσια και παραμέτρους, αναβαθμίζοντας την Κεφαλαιουχική τους Επάρκεια και το Δείκτη Φερεγγυότητας, στοιχεία σημαντικότερα στο νέο Ευρωπαϊκό Τραπεζικό και οικονομικό περιβάλλον. Οι εποχές που τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα αγνοούσαν βασικούς κανόνες και συμπεριφορές ανήκουν πλέον στο παρελθόν. Χρειάζεται από όλους τους Συνεργατικούς αξιωματούχους, εγρήγορση, σοβαρότητα, εντιμότητα, υπευθυνότητα, γνώσεις,

επιμόρφωση, παρακολούθηση των τοπικών, ευρωπαϊκών και παγκόσμιων κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων, παρακολούθηση και εμπάθυνση με ταχύτητα των οικονομικών και τακτικών κινήσεων των ανταγωνιστών και γρήγορη λήξη των αναγκαίων αποφάσεων.

Οι νέες ευρωπαϊκές νομοθεσίες και τραπεζικοί εγκύκλιοι που κατακλύζουν τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα, πρέπει να λαμβάνονται πάρα πολύ σοβαρά υπόψη και να παίρνονται τα απαραίτητα μέτρα και αποφάσεις.

2.13.Εναρμόνιση των ΣΠΙ με το Κοινοτικό Κεκτημένο

Το πλαίσιο για την εναρμόνιση των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΣΠΙ) με το Κοινοτικό Κεκτημένο αποτέλεσε αντικείμενο εντατικών διαβουλεύσεων μεταξύ του Συνεργατικού Κινήματος, της Κυπριακής Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), οι οποίες είχαν ως τελική κατάληξη την υποβολή σχετικής εισήγησης προς την Κυβέρνηση από την Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία Λτδ, η οποία υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και έγινε δεκτή από την ΕΕ.

Βάσει των συμφωνηθέντων με την ΕΕ, το Συνεργατικό Κίνημα ανέλαβε να προωθήσει σειρά διαρθρωτικών και οργανωτικών μεταρρυθμίσεων, περιλαμβανομένων συγχωνεύσεων σε γεωγραφική ή και λειτουργική βάση, όπως επίσης να προωθήσει τα αναγκαία μέτρα με σκοπό την ορθολογική και τεχνολογική αναβάθμιση των δραστηριοτήτων των ΣΠΙ και την ενίσχυση της διοικητικής και λειτουργικής τους αποδοτικότητας.

Ένα ΣΠΙ, εφόσον πληροί τα κριτήρια άσκησης εργασιών πιστωτικού ιδρύματος που προβλέπονται από τη σχετική κοινοτική οδηγία, ιδίως αυτά για ίδια κεφάλαια, συντελεστή φερεγγυότητας, μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα και επαρκή διοικητική, οργανωτική και λειτουργική δομή, έχει τη διακριτική ευχέρεια να καταστεί αναγνωρισμένο συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα μέσω σύνδεσης με τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ – Κεντρικό Φορέα (ΣΚΤ-ΚΦ) ή να εναρμονισθεί αυτοδύναμα και να καταστεί αναγνωρισμένο ΣΠΙ αφ'

εαυτού. ΣΠΙ που δεν πληροί τα κριτήρια δύναται να καταστεί αναγνωρισμένο συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα μέσω σύνδεσης με τη ΣΚΤ-ΚΦ, στα πλαίσια της οποίας κάθε συνδεδεμένο ΣΠΙ θα εξαιρείται από την υποχρέωση ικανοποίησης των εν λόγω κριτηρίων νοουμένου ότι αυτά θα ικανοποιούνται σε συγκεντρωτική βάση από τη ΣΚΤ-ΚΦ και τα συνδεδεμένα ΣΠΙ και σε ατομική βάση από την ίδια τη ΣΚΤ. Νοείται ότι σε κάθε περίπτωση το ΣΠΙ θα πρέπει να πληροί τις ελάχιστες προϋποθέσεις που απαιτούνται από τη νομοθεσία για την αποτελεσματική άσκηση των δραστηριοτήτων του και την εύρυθμη λειτουργία του ως πιστωτικό ίδρυμα.

Η ΕΕ έχει παραχωρήσει στα ΣΠΙ μεταβατική περίοδο για εναρμόνιση μέχρι τις 31.12.2007. Συνεπώς, το αργότερο μέχρι την ημερομηνία αυτή κάθε ΣΠΙ θα πρέπει είτε να λάβει άδεια λειτουργίας αυτοδύναμα, εφόσον δύναται και το επιθυμεί, είτε να συνδεθεί με τη ΣΚΤ-ΚΦ.

Όπως είναι γνωστό, ο ρόλος του Κεντρικού Φορέα έχει ανατεθεί στη ΣΚΤ λόγω ακριβώς του κεντρικού και βασικού της ρόλου στο Συνεργατικό Κίνημα της Κύπρου και ιδιαίτερα στον πιστωτικό του τομέα. Η ΣΚΤ, ενόψει των νέων της αυτών υποχρεώσεων καθώς και με σκοπό την περαιτέρω επέκταση των δραστηριοτήτων της και του φάσματος των προσφερόμενων υπηρεσιών προς το Συνεργατικό Κίνημα, προέβη και προβαίνει σε σειρά μεταρρυθμίσεων και εκσυγχρονιστικών αλλαγών. Το πλαίσιο και οι βασικές αρχές για τη σύσταση και λειτουργία του Κεντρικού Φορέα και τη σύνδεση των ΣΠΙ καθορίζονται στον περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμο και Θεσμούς.

Η Κανονιστική Απόφαση της Επιτροπής της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (ΥΕΑΣΕ) αναφορικά με τους όρους και προϋποθέσεις σύνδεσης συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων με την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ – Κεντρικό Φορέα (στο εξής «η Κανονιστική Απόφαση») ρυθμίζει περαιτέρω τα θέματα σύνδεσης ΣΠΙ με τη ΣΚΤ-ΚΦ, τη λειτουργία των διευθετήσεων σύνδεσης και άλλα θέματα για τα οποία οι Θεσμοί παραπέμπουν σε ρύθμισή τους από την Επιτροπή ΥΕΑΣΕ.

Το κείμενο της Κανονιστικής Απόφασης έχει οριστικοποιηθεί μετά από τις εισηγήσεις της ΣΚΤ και τις διαβουλεύσεις μεταξύ της ΥΕΑΣΕ και της Παγκύπριας Συνεργατικής

Συνομοσπονδίας Λτδ καθώς και τις επαρχιακές συσκέψεις που πραγματοποιήθηκαν τον Μάρτιο του 2006 κατά τις οποίες εκφράστηκαν οι απόψεις των ΣΠΙ. Επίσης κατά το στάδιο της διαμόρφωσης του κειμένου της Κανονιστικής Απόφασης, η ΥΕΑΣΕ είχε επαφές με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και έλαβε επίσης υπόψη τη σχετική γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας η οποία λήφθηκε στις 24.8.2006.

Η Κανονιστική Απόφαση εγκρίθηκε από την Επιτροπή ΥΕΑΣΕ και έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ημερομηνίας 18.10.2006 με αριθμό Κανονιστικής Διοικητικής Πράξης (ΚΔΠ) 393/2006.

Με βάση τον περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμο, τους Θεσμούς και την Κανονιστική Απόφαση, το πλαίσιο σύνδεσης ΣΠΙ με την ΣΚΤ-ΚΦ θα διέπεται από τις ακόλουθες αρχές και ρυθμίσεις :

- ✓ Τα συνδεδεμένα ΣΠΙ θα διατηρήσουν την υπό της νομοθεσίας προβλεπόμενη αυτονομία τους ως ανεξάρτητες νομικές οντότητες.
- ✓ Για σκοπούς εξαιρέσης των συνδεδεμένων ΣΠΙ από την υποχρέωση ικανοποίησης σε ατομική βάση των κριτηρίων άσκησης εργασιών πιστωτικού ιδρύματος, η ΣΚΤ-ΚΦ θα εγγυηθεί τις υποχρεώσεις των συνδεδεμένων ΣΠΙ και επίσης θα παρέχει σε καθορισμένους τομείς τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη προς τα συνδεδεμένα ΣΠΙ με σκοπό την αποτελεσματική άσκηση των δραστηριοτήτων τους.
- ✓ Ενόψει της εγγύησής της, η ΣΚΤ-ΚΦ θα εκδίδει οδηγίες προς τα συνδεδεμένα ΣΠΙ σε καθορισμένα θέματα σύμφωνα με τη συνεργατική νομοθεσία και την Κανονιστική Απόφαση και στα πλαίσια του γενικότερου ρυθμιστικού πλαισίου που καθορίζει η ΥΕΑΣΕ για όλα τα ΣΠΙ.
- ✓ Η ΣΚΤ-ΚΦ θα έχει το δικαίωμα επαλήθευσης της εφαρμογής των εκδιδόμενων οδηγιών της προς τα συνδεδεμένα ΣΠΙ, κατά τρόπο και διαδικασίες ώστε να επιτυγχάνεται πλήρης συνεργασία με τον Έφορο, να αποφεύγεται επικάλυψη (duplication) και οι στόχοι να επιτυγχάνονται με ευέλικτες και αποτελεσματικές διαδικασίες.

- ✓ Η εγγύηση της ΣΚΤ-ΚΦ θα παρέχεται προς όφελος των δικαιούχων των καταθέσεων και άλλων υποχρεώσεων των συνδεδεμένων ΣΠΙ και η υποχρέωση της ΣΚΤ-ΚΦ δυνάμει της εγγύησης θα ενεργοποιείται όταν το ΣΠΙ αδυνατεί να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του που καθίστανται άμεσα απαιτητές
- ✓ καταθέσεων και άλλων υποχρεώσεων των συνδεδεμένων ΣΠΙ και η υποχρέωση της ΣΚΤ-ΚΦ δυνάμει της εγγύησης θα ενεργοποιείται όταν το ΣΠΙ αδυνατεί να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του που καθίστανται άμεσα απαιτητές από τους καταθέτες ή όταν το ΣΠΙ τεθεί υπό εκκαθάριση. Η ενεργοποίηση της υποχρέωσης της ΣΚΤ-ΚΦ δυνάμει της εγγύησης της δυνατό να συνδυάζεται με την ενεργοποίηση του Ταμείου Αλληλεγγύης, Στήριξης και Ανάπτυξης (για το οποίο προωθείται σχετική Κανονιστική Απόφαση με βάση το Νόμο) καθώς και την ενεργοποίηση του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων.
- ✓ Οι διευθετήσεις σύνδεσης που θα εγκαθιδρυθούν, περιλαμβανομένου του τρόπου επίλυσης διαφορών μεταξύ ΣΚΤ-ΚΦ και συνδεδεμένων ΣΠΙ, θα διέπονται από ευελιξία και αποτελεσματικότητα και θα συνεπάγονται το μικρότερο δυνατό κόστος για το Συνεργατικό Κίνημα.
- ✓ Τερματισμός της σύνδεσης ή εκούσια αποχώρηση πραγματοποιείται όταν πληρούνται καθορισμένες στην Κανονιστική Απόφαση προϋποθέσεις.
- ✓ Με βάση τη συνεργατική νομοθεσία, αρμόδια εποπτική και ρυθμιστική αρχή τόσο για τα αυτοδύναμα αναγνωρισμένα ΣΠΙ όσο και για τα συνδεδεμένα με τη ΣΚΤ-ΚΦ είναι η ΥΕΑΣΕ η οποία θα ασκεί την εποπτεία και παρακολούθησή της επί όλων των ΣΠΙ με βάση τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα εποπτείας πιστωτικών ιδρυμάτων, όπως οι υπόλοιπες αρμόδιες εποπτικές αρχές των κρατών-μελών της ΕΕ.

Παράλληλα και επειδή η ΣΚΤ υπόκειται και στην εποπτεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ), η νομοθεσία προβλέπει ότι η ΥΕΑΣΕ θα λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να παρέχονται στην ΚΤΚ από την ΥΕΑΣΕ όλα τα αναγκαία, για σκοπούς άσκησης ενοποιημένης εποπτείας, στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν τα συνδεδεμένα με τη ΣΚΤ-ΚΦ ΣΠΙ και μεριμνά για τη διεξαγωγή από την ΥΕΑΣΕ και την ΚΤΚ κοινών δειγματοληπτικών ελέγχων στα συνδεδεμένα ΣΠΙ.

Σημειώνεται ότι δυνάμει αντίστοιχης πρόνοιας της νομοθεσίας, η ΥΕΑΣΕ λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να παρέχονται στην ΚΤΚ από την ΥΕΑΣΕ όλα τα αναγκαία στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν όλα τα ΣΠΙ, για σκοπούς νομισματοπιστωτικής πολιτικής, παρακολούθησης του ισοζυγίου πληρωμών και πληροφόρησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή άλλου διεθνούς οργανισμού και μεριμνά για τη διεξαγωγή από την ΥΕΑΣΕ και την ΚΤΚ από κοινού επί τόπου επαλήθευση στα ΣΠΙ αναφορικά με τα εν λόγω στοιχεία.

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ, υπό την ιδιότητά της ως ο Κεντρικός Φορέας, από κοινού με τον Έφορο ΥΕΑΣΕ, ενημέρωσαν ότι εγγεγραμμένες εταιρείες που ασκούν εργασίες συνεργατικού πιστωτικού ιδρύματος δύναται να υποβάλλουν στην Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ και τον Έφορο ΥΕΑΣΕ έγγραφη δήλωση για σύνδεση με τον Κεντρικό Φορέα κατά τα οριζόμενα στην Κανονιστική Απόφαση και εν γένει στους περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμους και Θεσμούς.

Σύμφωνα με την Κανονιστική Απόφαση, για τη σύνδεση ΣΠΙ με τον Κεντρικό Φορέα απαιτούνται:

(α) έγγραφη δήλωση εκ μέρους του ΣΠΙ περί της απόφασης της επιτροπείας του για σύνδεση με τον Κεντρικό Φορέα,

(β) έκδοση σχετικής κοινής απόφασης της επιτροπείας της ΣΚΤ-ΚΦ και του Εφόρου ΥΕΑΣΕ ως προς την αποδοχή της δήλωσης του ενδιαφερόμενου ΣΠΙ για σύνδεση με τον Κεντρικό Φορέα, η οποία λαμβάνεται κατά περίπτωση με γνώμονα τα καλώς νοούμενα συμφέροντα τόσο της ΣΚΤ-ΚΦ όσο και του ΣΠΙ και γενικότερα του συνεργατισμού. Στην κοινή απόφαση της ΣΚΤ-ΚΦ και του Εφόρου δυνατό να περιλαμβάνονται μέτρα που πρέπει να υλοποιηθούν από το ΣΠΙ μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σύνδεσης ή και εντός τακτής περιόδου μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σύνδεσης, σε συσχετισμό με τις υποχρεώσεις του ΣΠΙ με βάση τις πρόνοιες της μεταβατικής διάταξης του περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμου (Ν. 123(Ι)/2003) και της δυνάμει αυτής εκδοθείσας Κανονιστικής Απόφασης (ΚΔΠ 240/2005) για τα υφιστάμενα ΣΠΙ. Τα μέτρα αυτά θα θεωρούνται ως όροι που τίθενται από την Κανονιστική Απόφαση και την άδεια

λειτουργίας που χορηγεί ο Έφορος στο ΣΠΙ δυνάμει του άρθρου 41ΣΤ του περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμου,

(γ) απόφαση γενικής συνέλευσης των μελών του ΣΠΙ για τη σύνδεσή του με τον Κεντρικό Φορέα σε αναφορά με την πιο πάνω κοινή απόφαση της επιτροπείας της ΣΚΤ-ΚΦ και του Εφόρου ΥΕΑΣΕ, και

(δ) κατάλληλη τροποποίηση των ειδικών κανονισμών του ΣΠΙ η οποία θα τίθεται σε εφαρμογή από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της σύνδεσης.

3.ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αναμφίβολα το νέο ευρωπαϊκό περιβάλλον οδηγεί το συνεργατικό κίνημα μπροστά σε μια νέα κατάσταση προσαρμογή του στα νέα δεδομένα δεν θα πρέπει να γίνει κατά τρόπο που θα αποπρασανατολήσει τις συνεργατικές εταιρείες από τους βασικούς τους στόχους. Το απαιτούμενο υπόβαθρο είναι έτοιμο. Η υλικοτεχνική υποδομή και τα αναγκαία χρηματικά κεφάλαια υπάρχουν. Το έμπυχο υλικό που είναι εμπειρικά και επιστημονικά αναβαθμισμένο, μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του νέου περιβάλλοντος. Η απαιτούμενη βούληση όλων των αρμοδίων παραγόντων θεωρείται δεδομένη.

Εκείνο το οποίο απαιτείται είναι η αποτελεσματική αξιοποίηση όλων των πιο πάνω πλεονεκτημάτων με τον καταλληλότερο τρόπο. Οι νέοι θεσμοί που δημιουργούνται αλλά και οι νέες πολιτικές που χαράσσονται προσδιορίζουν τα πλαίσια μέσα στα οποία θα μπορεί να γίνει η αξιοποίηση των υπάρχοντων πλεονεκτημάτων με τον καλύτερο τρόπο. Χρειάζεται όμως η ενεργός συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων. Η επιτυχία θα εξασφαλιστεί με τις συντονισμένες προσπάθειες των διαφόρων φορέων του συνεργατικού κινήματος και με τη σκληρή εργασία των συνεργατικών εταιρειών, των υπαλλήλων και των μελών τους. Ο κάθε ένας έχει να διαδραματίσει το δικό του ρόλο.

Οι συνεργατικές Αξίες και οι συνεργατικές Αρχές αποτελούν τα βασικά εργαλεία. Η πιστή εφαρμογή τους δεν αφήνει περιθώρια αποπροσανατολισμού από τους βασικούς στόχους.

4.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

17) Στοιχεία των μεγαλύτερων Σ.Π.Ι. την 31/12/2002

Εταιρεία	Καταθέσεις €000	Δάνεια €000	Ποσό Ρευστότ. %	Πλεον. €000
1. Σ.Τ. Λεμεσού Λτδ	322.804	245.766	37,88	3.828
2. Σ.Π.Ε. Στροβόλου	286.787	218.735	26,56	961
3. Σ.Π.Ε. Μακράσικας	154.634	108.898	36,55	1.543
5. Σ.Τ. Αστυνομικών Λτδ	104.412	82.557	27,12	756
4. Σ.Τ. Δασκάλων Λτδ	107.514	71.370	38,34	477
6. Σ.Π.Ε. Καίμακλίου	91.461	61.249	36,93	532
7. Σ.Ο.Ε. Δ.Υ.Κ. Λτδ	94.939	91.063	23,38	1.552
8. Σ.Π.Ε. Λακατάμνας	75.916	49.392	44,32	719
9. Σ.Τ.Α.Δ. Υ.Λ. Λτδ	72.409	57.686	24,17	484
10. Σ.Π.Ε. Λατσιών	78.256	62.286	26,81	599
ΣΥΝΟΛΟ	1.389.132	1.049.002	32,40	11.461

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: €000

α) Γενικό Σύνολο Καταθέσεων ΣΠΙ 3.109.080

Σύνολο Καταθέσεων 10 μεγαλύτερων ΣΠΙ 1.388.683 ή 44,67%

€000

β) Γενικό Σύνολο Δανείων ΣΠΙ 2.519.097

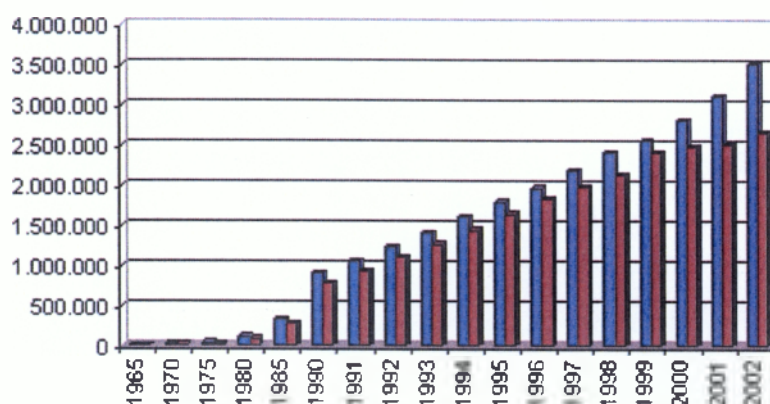
Σύνολο δανείων 10 μεγαλύτερων ΣΠΙ 1.048.929 ή 41,69%

εισπρακτέα δάνεια στις τοπικές ΣΠΕΤ από το 1965 μέχρι το 2002:

Έτος	Καταθέσεις €000	Δάνεια €000
1965	11.623	10.591
1970	28.110	24.290
1975	49.721	37.033
1980	124.592	96.167
1985	335.933	288.362
1990	902.861	787.950
1991	1.055.808	936.967
1992	1.230.315	1.108.023
1993	1.417.280	1.270.431
1994	1.608.417	1.452.322
1995	1.800.404	1.651.366
1996	1.976.936	1.836.366
1997	2.186.538	1.991.040
1998	2.416.407	2.132.710
1999	2.570.687	2.410.214
2000	2.821.560	2.483.933
2001	3.109.080	2.519.097
2002	3.513.363	2.670.250

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΤΑ / ΔΑΝΕΙΑ ΑΠΟ / ΣΠΙ

€'000

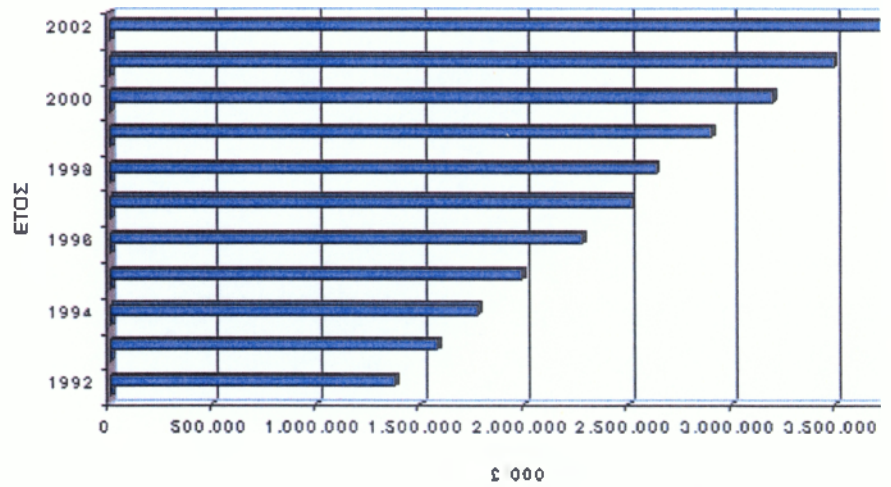

(δ) Σύνολο Ενεργητικού ΣΠΙ

Το σύνολο ενεργητικού των ΣΠΙ από το 1992 μέχρι το 2002 είχε ως εξής:

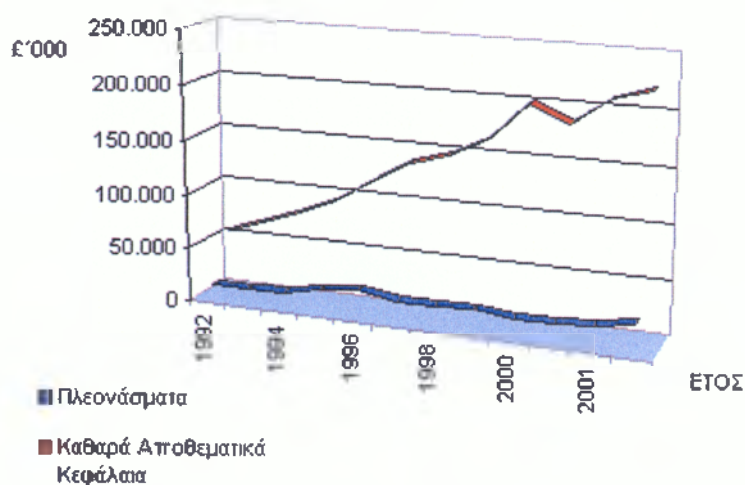
Έτος	€ 000
1992	1.378.700
1993	1.582.200
1994	1.776.200
1995	1.989.300
1996	2.280.500
1997	2.518.022
1998	2.633.981
1999	2.901.378
2000	3.198.521
2001	3.497.554
2002	3.901.332

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Έτος	Πλεονάσματα €000	Καθαρά Αποθεματικά Κεφάλαια €000
1992	14.539	56.000
1993	13.893	68.000
1994	15.732	80.000
1995	22.963	96.000
1996	27.285	117.000
1997	21.045	127.000
1998	21.368	147.000
1999	22.607	165.000
2000	19.097	185.000
2001	21.577	209.000
2002	28.723	219.000

**ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ & ΠΛΕΟΝΑΣΜΑΤΑ
ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ**

(στ) Διάφορα στοιχεία όλων των ΣΠ.Ι. την 31/12/2002

Α/Α	Επαρχία	Αρ. ΣΠΙ	Αρ. Μελών	Αρ. ΣΠΙ που εκδίδ. Βιβλ. Επιταγών	Αρ. Καταστάσεων
1.	Λευκωσίας	114	172.753	81	171
2.	Λεμεσού	108	83.399	46	136
3.	Αμμοχώστου	15	37.330	15	28
4.	Λάρνακας	45	33.873	35	51
5.	Πάφου	78	30.500	26	84
6.	Κερύνειας	2	505	2	2
	ΣΥΝΟΛΟ	362	358.360	205	472